STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 11054

DI YIDISHE AVTONOME GEGNT - A KIND FUN DER OKTOBER-REVOLYUTSYE

S. Dimanshtein

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ש. דימאנשטיין

די יידישע אווטאָנאָמע געגנט—א קינד פון דער אָקטיאבער-רעוואָלוציע

פארלאג „עמעס"

★

מאָסקווע 1934

אינהאלט

זייט

באשטימונג פונ צענטראלנ אויספיר-קאמיטעט פונ פסספר וועגנ פארוואנדלענ דעמ בירעבידזשאנער ראיאנ אינ א יידישער אויטאנאמער געגנט 3
די יידישע אויטאנאמע געגנט — א קינד פונ דער אקטיאבער-רעוואליוציע 5
ביילאגעס:
כ' קאלינינס רעדע אפנ אופנעמ פונ דער מאסקווער ארבעטער-דעלעגאציע 39
כ' קאלינינס ענטפער אפ די פראגנ פונעמ "עמעס"-קארעספאנדענט אינ מאסקווע 45
די יידישע אויטאנאמע געגנט (לייטארטיקל פונ „איזוועסטיא“ פונ 10-טנ מיי, 1934 י.) 48
ארגאניזירנ די וויסנשאפטלעכע אויספארשונג פונ דער סאציאל-עקאנאמישער רעקאנסטרוקציע פונ די יידישע מאסנ 58

וועגנ פארוואנדלענ דעמ בירעבידזשאנער ייִדישנ נאציאָנאלנ ראיאָנ פונעמ ווײַטמיזרעכדיקנ קאנט
אינ א ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט

באשטימונג פונ צענטראלנ אויספיר-קאָמיטעט פונ פססר

באטראכט דעמ פארשלאָג פונעמ אלרוסלענדישנ צענטראלנ אויספיר־קאָמיטעט וועגנ פארוואנדלענ דעמ בירעבידזשאנער ייִדישנ נאציאָנאלנ ראיאָנ אינ א ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט, באשטימט דער צענטראלער אויספיר־קאָמיטעט פונ פססר:

די הישטאדלעס באפרידיקנ אונ פארוואנדלענ דעמ בירעבידזשאנער ייִדישנ נאציאָנאלנ ראיאָנ אינ א ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט אינעמ באשטאנד פונ ווײַטמיזרעכדיקנ קאנט.

פארזיצער פונ צענטראלנ אויספיר־קאָמיטעט פונ פססר
מ. קאלינינ

סעקרעטאר פונ צענטראלנ אויספיר־קאָמיטעט פונ פססר
א. יענוקידזע

מאָסקווע, קרעמל, 7 מײַ 1934 י.

די נאציאָנאלע פּאָליטיק פונ אונדזער פּארטיי אונ פונ דער ראטנ-מאכט פארמאָגט א סאַכ אָפיציעלע באשטימונגענ. וועגנ שאַפנ נאציאָ-נאלע רעפובליקנ, אווטאָנאָמע געגנטנ, נאציאָנאלע ראיאָנענ אאוו. די אויסבילדונג פונ נאציאָנאלע אווטאָנאָמיעס האָט זיכ שוינ בא אונדז אינ גרונט גענומענ פארענדיקט, פארענדיקט נאָכ דאַנ, ווענ ס'איז געשאַפנ געוואָרנ דער קאָמערד אונ דער געזערד, דאָס הייסט, אינ סאָפ 1924, אָנהייב 1925 י. פונ דאַנ אָנ זײַנענ צוגעקומענ בלויז עטלעכע אווטאָ-נאָמע איינסנ.

פאַר די לעצטע יאָרנ זײַנענ אווטאָנאָמע קרײַזנ אונ ראיאָנענ געשאַפנ געוואָרנ דעריקער פאַר די קליינע צאָפנ-פעלקער אונ טיילווײַז פאַר די פעלקערשאַפטנ פונ סיביר. אונ אָט איז אָפנ 17-טנ יאָר פונ דער אָק-טיאַבער-רעוואָלוציע געשאַפנ געוואָרנ א ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט אפ דער טעריטאָריע פונ בירעבידזשאַנער ראיאָנ אינ די גרענעצנ פונ ווײַט-מיזרעכדיקנ קאַנט. די דאָזיקע געשעעניש האָט פאַר דער ארבעט צווישנ די ייִדישע האָרעפּאשניקעס אנ אויסשליסלעכ וויכטיקע באַדײַטונג.

פריער פאַר אלצ וועגנ דער פּאָליטישער באַדײַטונג, וואָס עס האָט די היסטאָרישע באשטימונג פונ אונדזער צענטראַלער ראַטנ-רעגירונג פונ 7-טנ מײַ ד. י. וועגנ שאַפנ די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט. ס'איז קיינ שום צווייפל ניט, אז די דאָזיקע באשטימונג דערלאַנגט א פארניכטנדיקנ קלאַפּ די רעשטנ פונ דער נאציאָנאליסטישער אידעאָלאָגיע אינ דער סוויווע פונ די ייִדישע ארבעטנדיקע אונ פארשטאַרקט אומגעהייער זייער אינטערנאציאָנאלנ באוווסטזײַנ. יעדער ייִדישער ארבעטער, יעדער ייִדי-שער האָרעפּאשניק איבערצײַגט זיכ קלאָר אונ דײַטלעכ דערינ, ווי אופ-מערקזאַמ די ראַטנמאכט באציט זיכ צו דער לייזונג פונ דער נאציאָנא-לער פראַגע אינ אנ ענדגילטיקער אונ אויסשעפּנדיקער פאָרמ, ניט בלויז טעאָרעטיש, נאָר אויכ פראַקטיש.

קיינער קאָנ ניט אָפלייקענענ, אַז די סאָציאַל־עקאָנאָמישע רעקאָנסטרוקציע פונ די יידישע מאַסנ איז פאָרגעקומענ דערהויפט מיטנ וועג פונ אײַנגלידערנ די יידישע אַרבעטנדיקע, דעריקער די יוגנט, אינ דער אינדוסטריע, באַזונדערס אינ די אונטערנעמונגענ פונ דער שווערער אינדוסטריע. דאָ האָבנ מיר געהאַט אַ באַדײַטנדיקנ וווּקס אינ פעריאָד פונ ערשטנ פינפיאָר. די צאָל פונ דער זעלבסטעטיקער יידישער באַפעלקערונג, וואָס באַשעפטיקט זיכ מיט לוינ־אַרבעט, איז באַדײַטנדיק העכער ווי בײַ אַ ריי אַנדערע פאָרויסגייענדיקע פעלקער; נאָר דער פראָצעס פונ צוציענ די יידישע אָרעמשאַפט צו פראָדוקטיווער אַרבעט איז פאָרגעקומענ ניט גלײַכמעסיק, און וועזנטלעכע רעשטלעכ פונ דער אומנאָרמאַלער לאַגע אינ דער סאָציאַלער סטרוקטור פונ די יידישע מאַסנ איז נאָכ נייטיק צו ליקווידירנ דורכ איבערוואַנדערונג. עס זײַנענ פאַראַנ אויכ ווייניק־קוואַליפיצירטע אַרבעטער, וועלכע וועלנ אינ דער יידישער אווטאָנאָמער געגנט באַקומענ די מעגלעכקײַט צו קוואַליפיצירנ זיכ און איבערקוואַליפיצירנ זיכ.

בײַ דער מאַסנ־איבערוואַנדערונג מוז מענ אויכ מאָביליזירנ אַ באַשטימטע צאָל פונ דער יידישער לערניוגנט, וואָס פאַרענדיקנ די מיטל־ און הויכשולנ. די דאָזיקע יוגנט וועט געשיקט ווערנ אַפ אַרבעט אינ דער נײַגעשאַפענער געגנט, ווו עס וואַקסט אַזוי שנעל דער נאָכפראַג אַפ קאַדרענ.

די איבערוואַנדערונג פונ די יידישע אַרבעטער און אַרבעטנדיקע אינ דער נײַער געגנט אַרײַנ קאָנ מענ איצט ניט מאָטיווירנ מיט דער נייטיקײַט צו באַהעפטנ די דאָזיקע מענטשנ צו פראָדוקטיווער אַרבעט. אַט דער מאָמענט איז שוינ קימאַט אינגאַנצנ געלייזט. די מעלוכישע באַדײַטונג פונ בויענ די יידישע אווטאָנאָמע געגנט איז צו זענ פונ דעם, וואָס, לעמאָשל, די בויונג פונ מעטאַלורגישנ קאָמבינאַט אַפ דער באַזע פונ בורייער קוילנ און קליינכינגאַנישנ אײַזנ איז פאָרויסגעזענ אינ די באַשטימונגענ פונ XVII פאַרטיי־צוזאַמענפאָר. דאָס גיט אונדז די פולע מעגלעכקײַט צו רופנ אַהינ אַ סאַכ טויזנטער יידישע אַרבעטער און אַרבעטנדיקע אַפ שלאָגלערישער אַרבעט. דאָס איז אַ סאַכ אַ העכערע שטופע אינ פאַרגלײַכ מיט דער פריקער אַרבעט,

ווענ עס האט זיכ געהאנדלט בלויז וועגנ ליקווידירנ די דעקלאסירונג פונ דער יידישער ארעמשאפט.

פאר יעדנ באוווסטזיניקנ אנטיילנעמער אינ דער סאציאליסטישער בויונג איז פולשטענדיק קלאר די באדייטונג, וואס עס האט פאר אונדז די פארטיידיקונג פונ ווייטנ מיזרעכ קעגנ אינטערווענץ. איינער פונ די גרונט־מאמענטנ פונ פארשטארקנ די פארטיידיקונג פונ אונדזערע ווייטמיזרעכדיקע גרענעצנ איז באזעצנ דעמ דאזיקנ קאנט מיט זיכערע, אויסגעהאלטענע מענטשנ. וואס שטארקער מיר ווערנ אפנ ווייטנ מיזרעכ, אלץ ווייטער ווערט אפגערוקט די מילכאמע־געפאר. דאס פאדערט, אז מיר זאלנ אלץ מער אונ מער ארייןציענ די יידישע ארבעטער אינ דער סאציאליסטישער בויונג אפנ ווייטנ מיזרעכ, וועלכער נייטיקט זיכ אזוי שטארק אינ ארבעט־קראפט.

די באשטימונג פונ דער פארטיי אונ פונ דער רעגירונג וועגנ שאפנ די אויטאנאמע געגנט איז אפ קיינ פאל ניט אויסגערעכנט אפ דעמ, אז מע זאל דארטנ סטאביליזירנ די איצטיקע לאגע. די דאזיקע באשטימונג זעט פאראויס א באדייטנדיקנ וווּקס פונ דער יידישער באפעלקערונג, וועלכע וועט שפעטער אנטוויקלענ מיט די נייטיקע טעמפנ די בויונג פונ דער יידישער אויטאנאמער געגנט.

ס'איז קיינ צווייפל ניט, אז מע וועט דארפנ איצט א סאכ מער פארשטארקנ אונדזער קאמפ קעגנ די יידישע נאציאנאליסטנ, ווייל זיי וועלנ געווים פרווונ אויסנוצנ פאר זייערע צוועקנ אזא אויסערגעוויינלעכ וויכטיקנ מאמענט אינ לעבנ פונ די יידישע מאסנ, ווי דאס שאפנ צומ ערשטנ מאל אינ דער געשיכטע א יידישע אויטאנאמע געגנט. מע דארפ שטענדיק זיינ גרייט צו געבנ זיי דעמ געהעריקנ ווידערשטאנד.

די קלאסנ־פיינטלעכע שטימונגענ קאנענ געפינענ זייער אויסדרוק אינ פארשיידענע פארמענ — אדער אלס בורזשואז־נאציאנאליסטישער פרווו צו פארשמירנ דעמ קלאסנקאמפ אינ דער יידישער סוויווע, פארבינדנ אימ מיט אנ אייניקייטלעכנ נאציאנאלנ פראנט, אדער פארקערט — דיסקרעדיטירנ, מאכנ צו נישט די גאנצע באדייטונג פונ

דער היסטאָרישער באשטימונג פונ אונדזער רעגירונג, טרייבנ רעבי-לעמ אפ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט אונ אירע דערגרייכונגענ, צודעקנדיק דאָס אלצ מיטנ לינקאמשישע פסעוודאָ-אינטערנאציאָנאליס-טישע פראזעס. מיר דארפנ מיט דער גאנצער פעסטקייט קעמפנ קעגנ די לינקאמשישע קנייטשנ אונ קעגנ די נאציאָנאליסטישע ארויסטרע-טונגענ, ווייל די דאָזיקע ביידע פארקריפלונגענ פונ אונדזער פּאָליטי-פירנ צו איינס אונ דאָס זעלבע: צומ פארקריפלענ אונ אונטערייסנ די דירעקטיוונ פונ אונדזער פארטיי אונ רעגירונג וועגנ שאפנ די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט.

מיר דארפנ אכטונג געבנ אפ דעמ, אז דער צוגאנג צו דער דאָזי-קער פראגע זאָל שטענדיק זיינ א וויכטיקער אונ א פארטייִש אויסגע-האלטענער. די אָנווענדונג פונ דער נאציאָנאלער פּאָליטיק בנוגע די ייִדישע מאסנ דארפ געבויט ווערנ אפ אינטערנאציאָנאלע יעסוידעס אונ העסקעמ מיט דער גענעראלער ליניע פונ אונדזער פארטיי.

אינ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט, ווו עס וועלנ קאָנצענטרירט ווערנ באדייטנדיקע קאָמפּאקטע מאסנ ייִדישע האָרעפאשניקעס, וועט זיינ א סאך מער מעגלעכקייטנ צו בויענ די סאציאליסטישע לויטנ אינהאלט אונ נאציאָנאלע לויט דער פאָרמ ייִדישע קולטור. דער דאָ-זיקער אומשטאנד וועט פונ זיינ זייט פארגרינגערנ דאָס בייקימענ דעמ נאציאָנאליזמ אונ אנדערע שעדלעכע ווירקונגענ.

***

אינ דער צייט, ווענ די ראטנמאכט שאפט די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט, וואקסט אומעטומ אינ די קאפּיטאליסטישע לענדער דער אנטי-סעמיטיזמ, אינ די לענדער, ווו עס בושעוועט דער פאשיזמ, לעבנ די ייִדישע ארבעטנדיקע באפעלקערונג אונטער א שווערנ יאָך אונ זי איז ניט זיכער מיטנ מאָרגנדיקנ טאָג: די שטענדיקע סאכאָנע פונ בלוטיקע ייִדישע פּאָגראָמענ, דאָס קעסיידערדיקע ארויסשטויסנ די ייִדישע מאסנ פונ דער פּראָדוקציע אאוו.

די ציוניסטנ נוצנ אויס די צייטווייליקע פאשיסטישע קאָנ-יונקטור אונ רופנ די ייִדנ קיינ פאלעסטינע, אָבער די איבערוואנדע-

רונג פונ די ייִדנ קיינ פאלעסטינע איז געבויט אפ א פוילנ־אימפעריאליסטישנ באָדנ.

בלויז אפ איינ זעקסטל פונ דער וועלט — אינ ראטנפארבאנד — איז מעגלעכ אויסשעפנדיק לייזנ די נאציאָנאלע פראגע. דאָס דארפ גוט געדענקענ יעדער האָרעפּאשניק אינ פססר, דאָס דארפנ וויסנ אונדזערע פריינט אפ יענער זייט פונ די ראטנ־גרענעצנ, וועלכע אינטערעסירנ זיכ מיט אונדזערע דערגרייכונגענ.

די הויפט־אויפגאבע באשטייט איצט אינ דעמ, אז דער באשלוס וועגנ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט זאָל ווירקלעכ ברענגענ צומ פארפעסטיקנ אונ פארברייטערנ דאָרטנ אונדזער ארבעט שוינ פונ היינטיקנ טאָג אָנ. אונ כדי מע זאָל אויספילנ אלע איבערוואנדערונג־ אונ בויונג־פלענער, איז נייטיק צו פארשטארקנ די אָנפירונג פונ צענטער אונ פונ דער געגנט, מע דארפ שאפנ די נייטיקע צאָל ראיאָנענ אונ פארפעסטיקנ זיי מיט די געהעריקע דורכגעקאָנטראָלירטע קאדרעס.

מיט פרייד באגריסנ מיר דעמ היסטאָרישנ באשלוס פונ אונדזער רעגירונג. מע דארפ אָבער געדענקענ, אז דאָס לייגט אפ אונדז ארופ א קאָלאָסאלע פאראנטוואָרטלעכקייט פאר די ווירקלעכ באָלשעוויסטישע טעמפּנ פונ דער סאָציאליסטישער בויונג אינ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט, וואָס דארפ ברענגענ צומ ווייטערדיקנ עטאפ — צומ אריבערוואקסנ פונ דער אווטאָנאָמער געגנט אינ א רעפובליק.

דער קאנטישער פארטיי־קאָמיטעט אונ דער קאנט־אויספירקאָמ פונ ווייטנ מיזרעכ, דער בירעבידזשאנער רײַפארטקאָמ אונ רײַאויספירקאָמ, די ייִדישע איבערוואנדערער אונ די גאנצע האָרעפּאשנע באפעלקערונג פונ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט, דער קאָמערד אונ דער געזערד אינ צענטער אונ אפ די ערטער, די גאנצע פּראָלעטארישע געזעלשאפטלעכקייט — אלע דארפנ זיכ איצט מאָביליזירנ, כדי זיכער אונ בעסער דורכפירנ אינ לעבנ די באשטימונג פונ פארבאנדישנ צענטראלנ אויספיר־קאָמיטעט פונ 7־טנ מיי וועגנ פארוואנדלענ דעמ בירעבידזשאנער ראיאָנ אינ א ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט.

יאָרהונדערטער האָט זיכ די געשיכטע פונ ייִדישנ פאָלק אנ־

טוויקלט אזוי, אז עס האָט ניט נאָר ניט פאַרמאָגט קײנ אײגענע מעגלעכקײט, נאָר עס איז אַלץ מער און מער צעשטויבט געוואָרנ, אײנ־גלידערנדיק זיכ אַלס נאַציאָנאַלע מינדערהײטנ אינ אַנדערע נאַציאָנאַל־טעריטאָריעלע אָרגאַניזמענ.

די געזעצנ פונ דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט, וועלכע זײַנענ געבויט אויפ דעמ, וואָס די שטאַרקע עקספּלואַטירנ די שוואַכע, פירנ אומפאַרמײַדלעכ צו נאַציאָנאַלער אונטערדריקונג, וואָס האָט דעמ ציל צו קעמפנ קעגנ די קאָנקורענטנ אינ אַלע געביטנ: אינ דער אינדוסטריע, אינ האַנדל און אינ פאַרשײדענע אַרבעט־געביטנ. די נאַציאָנאַלע אונטערדריקונג דאַרפנ האָבנ די קלאַסנ, וועלכע זײַנע פאַראינטערעסירט אינ עקספּלואַטאַציע. זײ באַמיִענ זיכ אָבער אָפּנאַרנ די מאַסנ, צו־געבנדיק זײער פאַרוואַלטונגס־סיסטעמ א נאַציאָנאַלנ כאַראַקטער, עס זאָל אויסזענ, אַז די הערשנדיקע קלאַסנ טוענ אַלץ קלומערשט אינ נאָמענ פונ די אינטערעסנ פונ גאַנצנ פאָלק.

די בורזשואַזיע פונ די אונטערדריקטע פעלקער פאַסט זיכ צו אינ דער אָדער אינ אַנ אַנדער פאָרמ צו דער אַלגעמײנער לאַגע און צו דער מעלוכע, און די גאַנצע לאַסט פונ נאַציאָנאַלנ דרוק פאַלט אויפ די פאָלקמאַסנ, וועלכע ווערנ דאָפּלט אונטערדריקט—אי אַלס קלאַס אי אַלס נאַציאָנאַליטעט. די אויפגאַבע פונעמ פּראָלעטאַריאַט באַשטײט אינ דעמ, אַז ער זאָל דורכפירנ א ריכטיקע ליניע אינ דער נאַציאָנאַ־לער פראַגע, קעדײ ער זאָל אינ געשטאַלט פונ די אונטערדריקטע נאַ־ציאָנאַליטעטנ האָבנ זײַנע טרײַע פאַרבינדעטע, אויפ וועלכע ער זאָל זיכ שטיצנ אינ זײַנ היסטאָרישנ קאַמפ פאַר דער באַפרײַונג פונעמ אַרבעטער־קלאַס און פונ דער גאַנצער מענטשהײַט.

די ייִדישע מאַסנ האָבנ אַנ אַלטע געשיכטע, דערהויפּט אינ רוס־לאַנד, וווּ זײ זײַנענ דורכגעלאָפנ באַזונדערס אומזאַריעסדיק פאַרפאָלגט געוואָרנ. אָבער גלײַכצײַטיק, און מיליאָנענ טאַקע דערצו זײַנענ די ייִדישע אַרבעטער געווענ א באַדײַטנדיקער פאַקטאָר אינ דער רעוואָ־ליוציע. זײ האָבנ גענומענ אָנטײל אינ די פאָדערשטע רײענ פונ דער רעוואָליוציאָנערער באַוועגונג פונ זינט די באַוועגונג איז אויפגעשטאַנענ. וועגנ דעמ זאָגט אונדז אײדעס דער אַנאַליז פונ נאַציאָנאַלנ באַשטאַנד

פונ די רעוואָליוציאָנערנ, וועלכע זײַנענ איבערגעגעבנ געוואָרנ צום געריכט אונ האָבנ געהאַט פּאָליטישע פּראָצעסנ, אָנהייבנדיק פונ די פּראָצעסנ פונ די באָלקיסטנ ביז די סאַמע לעצטע יאָרנ פונ צאַריזמ. עס איז ווערט אָנצוווײַזנ, לעמאָשל, אַז דער פּראָצענט ייִדנ מיטגלידער פונ דער געזעלשאַפט געוועזענע פּאָליט־קאַטאָרזשאַנעס אונ פאַרשיקטע באַטרעפט 25, בײַם אינ דער באַפעלקערונג פונ פססר באַטרעפט דער פּראָצענט ייִדנ בלויז 4; אינ דער געזעלשאַפט אַלטע באָלשעוויקעס איז פאַראַנ בערעך 10 פּראָצ. ייִדנ. די דאָזיקע פאַקטנ באַווײַזנ קלאָר, אַז די ייִדישע אַרבעטער, אונ טיילווײַז די ייִדישע האָרעפּאַשנע אינטעליגענצ, האָבנ געענטפערט אַפנ נאַציאָנאַלנ דרוק מיט אַ פאַרשטאַרקטנ רעוואָליוציאָנערנ קאַמפּ.

איצט דערמאָנט זיכ באַזונדערס שאַרפ די אויסערגעוויינלעכע רעכטלאָזיקײַט פונ די ייִדישע האָרעפּאַשנע מאַסנ אינ דער פאַרגאַנגענהײַט, ווענ מע האָט פאַר זיי געשאַפנ אַ ספּעציעלנ „טכומ", פונוואַנענ מע האָט זיי ניט אַרויסגעלאָזט אינ די איבעריקע טיילנ פונ רוסלאַנד, ווענ זיי האָבנ ניט געהאַט קיינ צוטריט אינ דער אינדוסטריע אונ לאַנדווירטשאַפט. די ייִדישע אַרבעטנדיקע האָבנ געטראָגנ אַ באַזונדערנ שטעמפּל: אינ זייערע דאָקומענטנ פלעגט מענ אונטערשטרײַכנ זייער רעכטלאָזיקײַט אָנווײַזנדיק: „וווינענ דאָרטנ, וווּ ייִדנ איז דערלויבט". אינ טאָכ אָבער איז זיי געווענ דערלויבט בלויז צו שטאַרבנ פונ הונגער, אונ אַזוי ווי זיי האָבנ ניט געוואָלט שטאַרבנ, האָבנ די בעסערע עלעמענטנ פונ די ייִדישע אַרבעטנדיקע געטאָנ אַזוינס, וואָס איז ניט געווענ „דערלויבט", דאָס הייסט, זיי האָבנ אָנטייל גענומענ צוזאַמענ מיט די אַרבעטער פונ די איבעריקע נאַציאָנאַליטעטנ אינ דער רעוואָליוציאָנערער באַוועגונג.

דער אַנטיסעמיטיזמ איז געווענ איינער פונ די ווינקל־שטיינער אינ דער אידעאָלאָגיע פונ צאַריזמ אונ פונ יענע קלאַסנ, אַפ וועלכע ער האָט זיכ געשטיצט. דער אַנטיסעמיטיזמ האָט עקזיסטירט ניט בלויז אינ רוסלאַנד, נאָר אויכ אינ אַנדערע קאַפּיטאַליסטישע לענדער, וווּ ער ווערט פּראַקטיקירט אויכ איצט. די דײַטשישע פאַשיסטנ באַווײַזנ אינ דער פּראַקטיק, אַז זיי זײַנענ די פאָרזיצער פונ דער אַנ-

טיסעמיטישער פאליטיק פונ לעצטנ צאר ניקאלײַ ראמאנאוו. זיי באַ־
מיִענ זיכ אפילע אױמ אריבערשטײַגנ, זיי סטארענ זיכ, אז די טראגי־
דיע פונ די פעריאדישע פאגראמענ אינ קישענעוו, אדעס א.א.וו. זאל
אויסזענ ווי א קינדער־שפיל אנטקעגנ די שטענדיקע פאגראמענ, וואס
די פאשיסטנ מאכנ אפ די יידישע ארבעטנדיקע, וועלכע געפינענ
זיכ אונטער זייער מאכט. דער אנטיסעמיטיזמ אונ דער נאציאנאלער
דרוק פארשטארקנ זיכ אינ אלע קאפיטאליסטישע לענדער.

אינ צוזאמענהאנג מיט דעמ, וואס נאכ דער יאריקער דערפארונג
פונ זייער רעגירנ האבנ די פאשיסטנ באוויזנ, אז אלע זייערע צוזאגנ
זײַנענ געווענ א בלאפ, אז קיינ איינ ערנסטע מעלוכע־פראבלעמ איז
אפ א האר ניט געלייזט, נאר פארקערט, דאס לעבנ ווערט אלצ טײַע־
רער, עס ווערנ אלצ גרעסער די שוועריקײַטנ ניט נאר פונ פאליטישנ,
נאר אויכ פונ עקאנאמישנ כאראקטער, — האבנ די פאשיסטנ אנגע־
הויבנ פירנ א שטארקערע אנטיסעמיטישע קאמפאניע, זיי העצנ קעגנ
די יידנ, אז די יידנ זײַנענ קלומערשט שולדיק אינ די פאשיסטישע
מאפאלעס.

די ענגלישע פרעסע האט דא ניט לאנג געשריבנ וועגנ די לעצטע
אויסערגעוויינלעכ שארפע אנטיסעמיטישע ארויסטרעטונגענ פונ די פא־
שיסטישע לידערס, באזונדערס פונעמ פראפאגאנדע־מיניסטער געבעלס.
דעמ 13־טנ מײַ איז געבעלס ארויסגעטראטנ אינ בערלינער
ספארט־פאלאס מיט א רעדע קעגנ דער קריטיק פונ דער עקאנאמישער
פאליטיק פונ היטלערס פאשיסטישער רעגירונג. ער האט געפרווט
דערקלערנ די עקאנאמישע שוועריקײַטנ אונ די קאטאסטראפישע פי־
נאנציעלע לאגע מיטנ בויקאט פונ די דײַטשישע סכוירעס, אינ וועל־
כנ, ווי ער האט געזאגט, עס זײַנענ שולדיק די דײַטשישע יידנ. די
דראונגענ קעגנ יידנ האבנ אינ זײַנ רעדע פארנומענ א גרויס ארט. די
פאשיסטישע רעגירונג האלט אפאנעמ, אז מיט דער הילפ פונ א נײַ־
ער אנטיסעמיטישער כוואליע וועט זיי געלינגענ צו פארשטארקנ די
שאוויניסטישע שטימונגענ אונ ווענדנ די אלגעמיינע אומצופרידנקײַט
ניט קעגנ די פאשיסטנ, נאר קעגנ יידנ.

דערמיט דערקלערט זיכ אויכ דער אויסשליסלעכער פאקט, וואס

אינ א ספעציעלנ נומער פונ דער צייטונג „שטורמער“, וועלכע עס לאזט ארויס איינער פונ די אנגעזעענע נאציאנאל־סאציאליסטישע לידערס שטרייכער, איז איבערגעכאזערט געווארנ דער בלוט=בילבל אפ יידנ. די דאזיקע העצע ווערט אויפגעהויבנ אינ שטרייכערס ארגאנ ניט נאר טעארעטיש, נאר עס ווערנ פראקטיש צוגעגרייט גריכט=פראצעסנ קעגנ יידנ, ענלעכ צומ ביילים־פראצעס (אינ קיעוו, 1913 יאר). אפילע די בורזשואזע פרעסע אינ ענגלאנד, אינ געשטאלט פונ „אבסערווער“, קאנסטאטירט, אז פונ שטרייכערס בלאט שמעקט מיט בלוט אונ אז „די דאזיקע נעצ פונ ליגנס אונ העצע איז, ווי עס ווייזט אויס, א צוגרייטונג צו יידישע פאגראמענ“. דער „טיימס“ שרייבט, אז דער „שטורמער“ מיט זיינע בלוט־בילבולימ קעגנ יידנ איז אויפגענומענ געווארנ אינ דער גאנצער וועלט מיט צארנ. אויב דער דאזיקער מיטלאלטער וואלט פראפאגאנדירט געווארנ אינ עפעס א צווייטראנגיקער צייטונג, וואלט מענ עס געקאנט באטראכטנ בלויז פונ פסיכאלאגישנ שטאנדפונקט, אבער בא דער לאגע, וואס דער רעדאקטער פונ דער דאזיקער צייטונג פארנעמט אינ דער פאשיסטישער אנפירונג, באקומט די געשיכטע גאר אנ אנדער באדייטונג.

דער „טיימס“ ווארנט די דייטשישע רעגירונג, אז איר טאלעראנטע באציונג צו די מיטלאלטערלעכע אינסינואציעס קאנ ברענגענ גרויס שאדנ דייטשלאנדס רעפוטאציע, אפגערעדט שוינ וועגנ דעמ, וואס עס קענ פירנ צו גוואלדטאטנ.

מיר נעמענ זיכ דא ניט אפשאצנ, אפ וויפל דער „טיימס“ איז דא אופריכטיק. אבער זיינ ארויסטרעטונג באווייזט, אז די לאגע איז אנ ערנסטע. די אנטיסעמיטישע פראפאגאנדע ווערט געפירט פאראלעל מיטנ פארשטארקנ די קאמפאניע קעגנ די רעוואלוציאנערע ארבעטער אינ דייטשלאנד, פאראלעל מיטנ צוגרייטנ דעמ געריכט־מארד איבערנ באווער טעלמאנ, פאראלעל מיטנ צוגרייטנ די נייע אימפעריאליסטישע מילכאמע קעגנ פססר פאר פארכאפנ די מייריוו=טעריטאריעס פונ אונדזערע פארבאנדישע רעפובליקנ.

נאר אינ לאנד פונ די ראטנ, אינ לאנד פונ דער דיקטאטור פונ פראלעטאריאט, ווו מע האט געמאכט א סאפ צו דער סיסטעמ פונ

עקספּלואַטירנ אײנ מענטשנ דורכנ צווייטנ, איז אָפּ שטענדיק ליקווי־דירט געוואָרנ אויכ דער נאַציאָנאַלער דרוק און די אומגלײַכהײַט.

***

אײַנגלײַכ נאָכ דער אָקטיאַבער־רעוואָליוציע איז געשאַפנ געוואָרנ דער „קאָמיסאַריאַט פאַר ייִדישע נאַציאָנאַלע איניאַנים", אינ באַשטאַנד פונ פּאָלקאָמנאַץ, וואָס אינ דער שפּיצ פונ אים איז געשטאַנענ דער כאַווער סטאַלינ. פונ די ערשטע כאַדאָשים אָנ נאָכ דער רעוואָליוציע איז אַלס אַ מעלוכישע אויפגאַבע געשטעלט געוואָרנ די פּראָ־נע וועגנ צוציִענ די ייִדישע אָרעמשאַפט צו פּראָדוקטיווער אַרבעט. אַלס ייִדישער קאָמיסאַר האָב איכ אַרויסגערוקט די אויפגאַבע צו אָר־גאַניזירנ ייִדישע פּראָדוציר־אַרטעלנ און לאַנדווירטשאַפטלעכע אַרטעלנ.

די ערשטע טריט אינ דער ריכטונג זײַנענ געמאַכט געוואָרנ נאָכ אינ 1918 יאָר, אָבער דער בירגערקריג און די בלוטיקע פּאָגראָמענ פונ די ווײַסע גענעראַלנ האָבנ פאַרניכטעט די ערשטע ייִדישע אַרטעלנ, וועלכע מיר האָבנ שוינ געציילט פאַר דער קורצער צײַט איבער הונ־דערט. אינ 1924 יאָר איז געשאַפנ געוואָרנ דער קאָמערד (קאָמיטעט צו אײַנאָרדענענ די ייִדישע אַרבעטנדיקע אָפּ ערד באַמ ציק פונ פססר) און אינ 1925 יאָר איז מיטנ זעלבינ צוועק געשאַפנ געוואָרנ דער געזערד.

דער ערשטער פּעריאָד פונ דער אַרבעט איז געווענ באַזונדערס שווער: עס איז אויסגעקומענ צו נעמענ מענטשנ, וואָס זײַנענ גאָר ניט געוווינט געווענ צו לאַנדווירטשאַפטלעכער אַרבעט און מאַכנ פונ זיי ערדאַרבעטער אינ אַזעלכע ערטער, ווו די לאַנדווירטשאַפט פאָדערט אַ גאַנצ היפּשע אָנשטרענגונג. די דערפאַרונג האָט אָבער באַוויזנ, אַז באַ אַ גוטער אָנפירונג ווערנ די ייִדישע האָרעפּאַשניקעס גוטע ערדאַר־בעטער. באַזונדערס האָבנ אינ דעם פראַט מיטגעהאָלפנ די קאָלעקטיווע ווירטשאַפט־פאָרמענ. ניט געקוקט אָפּ באַדײַטנדיקנ אָפּפלוס צווישנ די ייִדישע איבערוואַנדערער, האָט מענ פונדעסטוועגנ צוגעקליבנ פעסטע קאַדרענ, וואָס האָבנ זיכ אַרויסגעוויזנ פאַר גאַנצ שטאַנדהאַפטיקע.

נאָכ פיר יאָר אַרבעט פונ קאָמערד און געזערד אָפּ אוקראַיִנע און

אינ קרים האָט דער פּרעזידיום פונ ציק פּסס״ר דעם 28-טנ מאַרט 1928 יאָר אויסגעטיילט פאַר דער יידישער אײַנוואַנדערונג דעם בירעבידזשאַנער ראַיאָנ. דער פּרעזידיום פונ ציק האָט געהאַט אינ זינ, אַז דאָרטנ זײַנענ פאַראַנ קאָלאָסאַלע פרײַע ערד-מאַסיוונ און גרויסע נאַטירלעכע רײַכטימער, און אַז אויב די יידישע אײַנוואַנדערונג וועט געבנ גינסטיקע רעזולטאַטנ, קאָנ דער דאָזיקער ראַיאָנ פאַרוואַנדלט ווערנ אינ אַ יידישנ אווטאָנאָמענ איינס.

בירעבידזשאַנ איז אַ ניט באַוווינטער ראַיאָנ מיט אַ קאָלאָסאַלער טעריטאָריע פונ 7.889 טויזנט הא, באַדעקט מיט ווערטפולנ וואַלד, מיט אַ גוטער ערד, וואָס פאָדערט אָבער מעליאָראַציע, אויסקאָרטשעווענ וואַלד, און מיט פאַרהעלטנישמעסיק ניט קײנ גרויסע צוגעגרייטע ערד-מאַסיוונ. מע דאַרפ מודה זײַנ, אַז די ערשטע איבערוואַנדערער קײנ בירעבידזשאַנ האָבנ ניט געהאַט קײנ פאָרשטעלונג וועגנ די שוועריקײַטנ, וועלכע זײַנענ דאָרט פאַראַנ. דאָס האָט געבראַכט צו אַ היפּשנ אָפּפלוס, אָבער די שטאַרקערע זײַנענ פאַרבליבנ און האָבנ זיכ פאַרפעסטיקט, און זיי האָבנ מיר עס צו פאַרדאַנקענ די דערפאָלגנ.

פונ די איבערוואַנדערער, וואָס מע האָט געשיקט קײנ בירעבידזשאַנ, איז דאָרט פאַרבליבנ בלויז אַ העלפט. די איבעריקע זײַנענ אַרויסגעפאָרנ מערסטנס אינ די שטאָטישע צענטערס פונ ווײַטנ מיזרעכ, לעמאָשל, קײנ כאַבאַראָווסק, וולאַדיוואָסטאָק, בלאַגאָוועשטשענסק אאַוו. אַ טייל האָט זיכ אומגעקערט צוריק. פאַר דער לעצטער צײַט האָט זיכ דער אָפּפלוס פונ די איבערוואַנדערער שטאַרק פאַרקלענערט, ווײַל די אַרבעט- און די שטייגער-באַדינגונגענ האָבנ זיכ באַדײַטנדיק פאַרבעסערט, ס'איז בעסער אויסגעשטעלט די וווינונג-בויונג, און די אָנגעקומענע איבערוואַנדערער ווערנ באַזאָרגט מיט אַ מינימאַלנ וווינונג-שטעל. דערנאָכ געפינענ זיי אַ מעגלעכקײַט זיכ אײַנאָרדענענ בעסער. אַ באַדײַטנדיקער איבערבראָכ איז אויכ פאַראַנ אינ געביט פונ באַזאָרגנ די איבערוואַנדערער מיט דערנערונג.

דער באַשלוס פונ ציק פּסס״ר פונ 7-טנ מײַ 1934 יאָר וועגנ שאַפנ די יידישע אווטאָנאָמע געגנט איז אָנגענומענ געוואָרנ אינ אַזאַ מאָמענט, ווענ פּסס״ר האָט זיכ אויפגעהויבנ אַפ זייער אַ הויכנ ווירטשאַפט-

לעבן, פּאָליטישן און קולטורעלן ניוואָ, ווען די גאַנצע וועלט איז געצוווּנגען צו אָנערקענען אונדזערע ריזיקע דערגרייכונגען, ווען בײַ אונדז איז אויסגעבויט געוואָרן און ס'האָט זיך פֿאַרפֿעסטיקט דער פֿונדאַמענט פֿון דער סאָציאַליסטישער געזעלשאַפֿט, ווען דער סאָציאַליזם האָט בײַ אונדז ענדגילטיק געזיגט אין שטאָט און אין דאָרף, די אינדוסטריאַליזאַציע אַנטוויקלט זיך בײַ אונדז מיט הויכע טעמפּן, די שווערע מעטאַלורגיע און די קוילן־אינדוסטריע, וועלכע זײַנען פֿריִער געווען הינטערשטעליק אין פֿראַנט פֿון אויספֿילן זייער פּלאַן, האָבן זיך שטאַרק אַ רוק געטאָן פֿאָרויס, אַפֿילע דער טראַנספּאָרט, וועלכער האָט אַ לאַנגע צײַט שטאַרק געהונקען, האָט זיך גענומען רירן פֿאָרויס און דערנענטערט זיך שוין צום אויספֿילן זײַנע מעסלעס־פּלענער. די פֿאַרזיי־קאַמפּאַניע איז דורכגעגאַנגען מיט אַ גרעסערן דערפֿאָלג, איידער אַפֿילע אין פֿאַריקן רעקאָרד־יאָר.

די שאָלעם־פּאָליטיק פֿון ססר גיט גלענצנדיקע רעזולטאַטן. זי שטעלט אַוועק אונדזער לאַנד אויף די אַנטשיידנדיקע פּאָסטנס אין קאַמף פֿאַרן שאָלעם. אונדזער לאַנד איז איינע פֿון די גרעסטע מעלוכעס, וואָס שפּילט אַ גרויסע ראָליע אין דער צווישנפֿעלקערלעכער פּאָליטיק, די מעכטיקייט און שלאַכטפֿײַיקייט פֿון דער רויטער אַרמיי איז אויפֿגעהויבן געוואָרן אויף זייער אַ הויכן ניוואָ. די קולטור־רעוואָלוציע אין אונדזער לאַנד פֿון פּראָלעטאַרישער דיקטאַטור מאַכט איין דערהאַבערונג נאָך דער צווייטער. זי גרייט צו קלאַסאַלע קאַדרען אויף צו פֿאַרענדיקן די בויונג פֿון דער אָנקלאַסעווער סאָציאַליסטישער געזעלשאַפֿט ביזן סאָף פֿון צווייטן פֿינפֿיאָר. מיר לעבן אויס אין באַוווּסטזײַן פֿון די מענטשן די רעשטן פֿון דער אידעאָלאָגיע פֿון דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפֿט, מיר ליקווידירן די אָפּגעשטאַנענקייט פֿון די געוועזענע אונטערדריקטע נאַציאָנאַליטעטן.

איינע פֿון די וויכטיקסטע אויפֿגאַבן באַם ליקווידירן די אָפּגעשטאַנענקייט פֿון די נאַציאָנאַליטעטן און אויסלעבן אין באַוווּסטזײַן פֿון די מענטשן די רעשטן פֿון קאַפּיטאַליזם איז שאַפֿן מ ע נ ט ש ן פֿ ו ן אַ נ ײַ ־ ע ם ט י פּ צווישן די געוועזענע אונטערדריקטע נאַציאָנאַליטעטן, וואָס דאַרפֿן ענדגילטיק אויסלעבן דעם באַזונדערן שטעמפּל, וואָס עס האָט

אַפ זיי אַרופגעלייגט דער רושעם פונ צאַרישנ דורעסדיקנ נאַציאָנאַלנ דרוק.

בעגעגנדיק די יידישע ארבעטנדיקע אינ פססר דאַרפנ מיר דעמ דאָזיקנ מאָמענט באַזונדערס דיסקאַנטירנ, ווײַל דער אויסשליסלעכער נאַציאָנאַלער דרוק, וועגנ וועלכנ מיר האָבנ פריִער גערעדט, דער אַנטיסעמיטיזמ, אונ די פאַגראָמענ האָבנ זיכ געמוזט אָפּרופנ אַפ זייער פסיכאָלאָגיע, אַפ זייער פיזיאָלאָגישער אונ קולטורעלער אַנטוויקלונג. ס'איז פאַרשטענדלעכ, אַז דער גראַד ווירקונג, וואָס די דאָזיקע פאַקטאָרנ האָבנ געהאַט, איז פאַר די פאַרשיידענע שיכטנ אונ גרופּעס פונ דער יידישער באַפעלקערונג געווענ אַ פאַרשיידענער. אָבער די ווירקונג פונ דער יידישער „געטאָ", די געצוווּנגענע אָפּגעזונדערטקײַט האָט זיכ אָנ צווייפל אָפּגעשפּיגלט אַפ די יידישע מאַסנ אינ אַ גרויסער מאָס.

אינ פססר, בײַ דער ראַטנמאַכט, ווערט געשאַפנ אַ נײַער טיפּ מענטש, אָדער ריכטיקער געזאָגט, אַ מ ע נ ט ש פ ו נ אַ ב אַ ש ט י מ ט נ ס אָ ו ו ע ט י ש נ ט י פּ, וואָס האָט זיכ באַפרײַט פונ דער יערושע פונ דער פאַרגאַנגענהײַט. דעמ דאָזיקנ פּראָצעס קאָנ מענ זייער רעליעפ נאָכשפּירנ אויכ אַפ די יידישע ארבעטנדיקע, באַזונדערס דאָרטנ, ווו זיי געפינענ זיכ אינ אַ קאָמפּאַקטער מאַסע אונ דערבײַ אינ אַבסאָליוט נײַע באַדינגונגענ, ווי אַשטייגער אינ די יידישע לאַנדווירטשאַפטלעכע קאָלעקטיוונ; דאָרטנ איז גלײַכ קענטיק, אַז עס האָט זיכ אויסגעאַרבעט אַ נײַער טיפּ מענטש ניט נאָר פיזיש, נאָר אויכ גײַסטיק. ס'איז געמאַכט געוואָרנ אַ סאָפ צו אַלע יערושע־קרענק. אַנשטאָט עקסצענטרישקײַט, וואָס פלעגט זיכ אָפט באַגעגענענ, זעענ מיר־אַ געזעצטנ, סאָלידנ מענטשנ, וואָס אַרבעט שלאָגלעריש, אָנ קעסיידערדיקער אײַלעניש, אָנ איבעריקנ געפילדער, אַ מונטערער, אַ זיכערער אינ זיכ אונ אינ זײַנ אַרבעט. דאָ האָבנ מיר פאַר זיכ אַ מענטש, וואָס טראָגט ניט אַפ זיכ דעמ יאָכ פונ דער טויזנטיאָריקער יערושע מיט אַלע אירע פאָלגנ. דער דאָזיקער מענטש איז ענג פאַרבונדנ מיטנ נײַעמ לעבנ, וואָס ווערט געציילט אינ „פינפיאָרנ". דאָס פאָלק האָט זיכ ווי „פאַרייִנגערט", עס לעבט מיט אַ נײַעמ יונגנ לעבנ, עס לעבט ניט מיט דער פאַרגאַנגענהײַט, נאָר פאַרקערט, מיט דער געגנוואַרט אונ נאָכ מער מיט דער צוקונפט.

א פאלק, וואס האט איצט אנ אייגענע יידישע אווטאנאמע געגנט אינ באשטאנד פונ פסר. עמעס, די דאזיקע געגנט דארפ מענ נאכ באדייטנדיק פערספעקטיוונ, דערנאכ אויסבאוונ, אויסהאדעווע אנ אווטאנאמע רעפובליק, וועלכע וועט דאנ פארנעמענ א בעקאוועדיק ארט צווישנ אירע אלטע ראטנ-שוועסטער. די יונגע יידישע געגנט פארמאגט אזעלכע קאלאסאלע מעגלעכקייטנ אינ פראט פונ אירע רייכטימער-רעסורסנ, וועלכע פאדערנ דרינגענדיק באארבעטונג דורכ ארגאניזירטער שעפערישער ארבעט. אונ די דאזיקע שעפערישע ארבעט וועט באלוינט ווערנ פונ די מעטאל-אוצרעס, קוילנ-אוצרעס אונ אנדערע, וועלכע ליגנ פארבארגנ שוינ טויזנטער יארנ אינ אינגעווייד פונ דער ערד. די ערשטע פרווונ זיינענ שוינ געמאכט געווארנ. די יידישע אווטאנאמע געגנט האט שוינ באקומענ א לויב-אטעסטאט. איצט פאדערט זיכ ריכטיק ארגאניזירנ דאס באהערשנ די רייכטימער.

די יידישע אווטאנאמע געגנט שאפט איצט אירע אנ אייגענע דערנערונג-באזע. דער פארזיי-שעטעכ האט זיכ דארטנ פונ 1926 יאר פארגרעסערט אפ 150 פראצ. אונ באטרעפט 31 טויזנט הא. דערצו איז די געגנט אפ 10 יאר באפרייט פונ אפליפערנ ברויט דער מעלוכע. א גרויסע באדייטונג האט דארטנ די גערטנעריי, וועלכע האט זיכ אנגעהויבנ אנטוויקלענ. יעדע אונטערנעמונג האט איר גארטנ, אונ די ארבעטער — אייגענע אינדיווידועלע גערטנער, וועלכע זיינענ א גרויסע שטיצע פארנ דערנערונג-באלאנס פונ דער געגנט.

די קולטורעלע אנטוויקלונג פונ דער יידישער אווטאנאמער געגנט גייט מיט רייזיקע טעמפנ. דארטנ זיינענ שוינ פאראנ בא 100 שולנ, צוויי טעכניקומס, 1 וויסנשאפטלעכ-אויספארשערישער אינסטיטוט, 40 פאליט-אויפקלערערישע אנשטאלטנ, עטלעכע שולנ פונ דער צווייטער שטופע אונ צוויי 10-יאריקע שולנ, 19 קינדער-גערטנער, 6 קלובנ, 7 רויטע ווינקלענ, 2 געגנטלעכע צייטונגענ אונ 3 צייטונגענ פונ די פאליט-אפטיילנ בא די קאלווירטנ אונ מטס. אינ צענטער איז פאראנ א היפשע ביבליאטעק, א שפיטאל, אינ ראיאנ — א דריי מעדיצינישע פונקטנ. די לעצטע טעג האט זיכ דארטנ געעפנט א יידישער טעאטער, וואס האט א גרויסע קולטורעלע באדייטונג.

די אַלגעמיינע פּערספּעקטיוו פֿונ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט זײַנען זייער גרויס, ווײַל זי פֿאַרמאָגט קאָלאָסאַלע נאַטור-רײַכטימער, וועלכע וואַרטנ נאָר אפֿ גענײַטע מענטשלעכע הענט, אפֿ גוטע אָנפֿירער און אָרגאַניזאַטערס, וואָס קענענ אויסנוצנ אַלצדינג, וואָס די געגנט פֿאַרמאָגט. די געגנט האָט 4 מיליאָנ העקטאַר וואַלד, וואָס קאָנ גיינ פֿאַר עקספּאָרט. אינ די וועלדער איז פֿאַראַנ א סאַך פּוטערוואַרג-כײַעס, דערונטער פֿוקסנ, בערנ, סויבלענ און א סאַך אַנדערע, וואָס גיבנ ווערטפֿולנ פּוטערוואַרג. אינ די וועלדער איז פֿאַראַנ אָנ א שיר יאַגעדעס. דאָס איז אויכ א גרויסע הילף פֿאַר דער דערנערונג פֿונ דער באַפֿעלקערונג און ס'האָט אויכ אַנ אינדוסטריעלע באַדײַטונג. די טײַכנ פֿאַרמאָגנ א סאַך פֿיש.

אינ דער ערד פֿונ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט זײַנענ פֿאַראַנ אָנ א שיר רײַכטימער. אויסער דעמ ארויסבאַקומ פֿונ גאָלד אינ די בערג פֿונ קליינעמ כינגאַנ, האָט זיכ דאָרטנ ארויסגעוויזנ בא א האַלבנ מיליאָרד טאָנ אײַזנאַרצ. די רעגירונג האָט דעריבער באַשלאָסנ אויסבויענ א זאַוואָד, וואָס דאַרפֿ געבנ בא א זעקס הונדערט טויזנט טאָנ מעטאַל א יאָר. די ערשטע פֿופֿציק טויזנט טאָנ וועט מענ באַקומענ שוינ אינ 1937 יאָר. קוילנ איז פֿאַראַנ אינ געגנט גענוג און בישכיינעם ליגט דער באַרימטער קירמאַ-בורייִשער קוילנבאַסיינ.

עס זײַנענ פֿאַראַנ קאָלאָסאַלע זאַפּאַסנ גראַפֿיט, מירמלשטיינ, פֿאַרשיידנאַרטיקסטע בוימאַטעריאַלנ. ס'איז אויסגעבויט א וואַפּנע-זאַוואָד, א רעמאָנט-זאַוואָד, ציגל-זאַוואָדנ, פֿאַבריקנ פֿונ בוי-דעטאַלנ, א נייפֿאַבריק. עס זײַנענ אָרגאַניזירט געוואָרנ בא א צוואַנציק פֿאַרשיידענע אַפּעראַטיווע געווערב-אַרטעלנ, אַנ עלעקטרישע סטאַנציע אאַז.

דער קלימאַט אינ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט איז ביז גאָר א געזונטער. קיינע אָרטיקע ספּעציפֿישע קראַנקײַטנ, ווי דאָס טרעפֿט אמאָל אינ אַנדערע ערטער, זײַנענ ניטאָ.

א באַזונדערע באַדײַטונג האָט דער ווערטפֿולער קוראָרט „קולדור", וואָס געפֿינט זיכ אינ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט („קולדור" באַדײַט אפֿ דער שפּראַכ פֿונ די צאָפֿנפֿעלקער — „הייסער קוואַל"). דאָס שוועבלזויער-וואַסער פֿונ דאָזיקנ קוראָרט האָט א טעמפּעראַטור, וואָס

דערגייט ביז 71 גראד. אזא וואסער מיט אזא טעמפּעראַטור טרעפט זיכ זייער זעלטנ. דער דאַזיקער קוראָרט האָט נאָכ אינ 1931 יאָר געפייערט זיינ 10-יאָריקנ יובילײ. אינ קולדור זיינענ פאראנ פיר סאַנאַטאָריעס מיט 350 בעטלעכ, וואַנעס, א לאַבאָראַטאָריע, א רענטגענ-קאַבינעט, עלעקטרישע היילונג אאוו.

קולדור ווערט דערווייל אויסגענוצט נאָר טיילווייז. זיינע 10 הייסע שוועבלוויער-קוואַלנ קאָנענ דורכלאָזנ א יאָר 30 טויזנט קראַנקע. דער דאַזיקער קוראָרט איז, לויט זיינע היילונג-אייגנשאַפטנ, ענלעכ אפ פּיאַטיגאָרסק. אינ קולדור היילט מענ פונ רעוומאַטיזמ, פונ אָרגאַנישע נערווג-קראַנקייטנ, פונ פרויענ-קראַנקייטנ, פונ ווענערישע קראַנקייטנ, פונ ביינער-טובערקוליאָז אונ פּאָדאַגרע.

דער אלגעמייער וווּקס פונ דער יידישער אווטאָנאָמער געגנט אונ איר אנטוויקלונג מיט מער גיכערע טעמפּנ וועט זיכ אָפּרופנ אפנ פאַרפולקומענ דעמ דאָזיקנ מערקווירדיקנ קוראָרט, וואָס האָט א גרויסע באַדייטונג ניט נאָר פאַר דער געגנט, נאָר אויכ פארנ גאַנצנ ווייטנ מיזרעכ. מע דאַרפ וואָס גיכער פאַרגרינגערנ דעמ צוטריט פונ די אַרבעטנדיקע צו קולדור, כאָטש מיט דעמ, וואָס מע זאָל מאַכנ גרינגער דורכצופאָרנ דעמ מעהאַלעכ פונ 34 קילאָמעטער, וואָס טיילט אימ אָפּ פונ דער אײַזנבאַנ-סטאַנציע: מאַכנ א געהעריקנ שאָסײ-וועג אונ איינשטעלנ אנ אווטאָבוס-פאַרקער.

**
*

מע קאָנ זיינ זיכער, אז די ווייטערדיקע איבערוואַנדערונג אינ דער יידישער אווטאָנאָמער געגנט וועט גיינ מיט א סאַכ גיכערע טעמפּנ, אונ די קאָלאָסאַלע אומנעמפּייִקייט פונ דער דאָזיקער געגנט וועט פאַרפולט ווערנ מיט ענטוזיאַסטנ פונ דער סאָציאַליסטישער בויונג אפנ ווייטנ מיזרעכ, וואָס וועלנ בויענ אינערנאַציאָנאַליסטיש זייער אווטאָנאָמע געגנט. די אָנטיילנעמער פונ דער דאָזיקער בויונג זיינענ ניט נאָר יידישע איבערוואַנדערער פונ פּסס"ר: פונ אוקראַינע, ווייסרוסלאַנד, מערעוו-געגנט אא., נאָר אויכ איבערוואַנדערער פונ אויסלאַנד. אינ דער יידישער אווטאָנאָמער געגנט זיינענ פאַר די לעצטע יאָרנ געקומענ צו פאָרנ הונדערטער יידישע אַר-

בעטער פונ אמעריקע, פוילנ, ליטע, פראנקרייכ, לעטלאנד אאא. אהער ציט זיי צו די קאלאסאלע ערד־שעטעכנ, וואס פארמאגנ אלע רייכטימער, וואס זיינענ נייטיק דעמ מענטשנ, ער זאל קאנענ גליקלעכ לעבנ אינ דער סאציאליסטישער געזעלשאפט פונ זיינ קאלעקטיווער מעכאניזירטער ארבעט. דא קאנ מענ שטעלנ צו דינסט דער מענטשלעכער געזעלשאפט אלע קוויכעס פונ דער נאטור אונ פונ דער טעכניק.

אינ די קאפיטאליסטישע לענדער, לעמאשל, אינ ענגלאנד קומט אויס אפ איינ קוואדראט־קילאמעטער 250 מאנ (אונ אינ דער יידישער אווטאנאמער געגנט—0,6 מאנ). דאס איז בלויז א רעזולטאט פונ די ווידערשפרוכנ אינ דער קאפיטאליסטישער וועלט. יעדע אימפעריאליסטישע מעלוכע שטרעבט צו פארכאפנ וואס מער טעריטאריעס. אויב זי קאנ זיי אליינ ניט אויסנוצנ, איז זי צופרידנ דערמיט, וואס זי לאזט אנדערע זיי ניט אויסניצנ. קאפיטאלנ ווערנ ארייננעלייגט בלויז אהינ, ווו זיי גיבנ דעמ קאפיטאליסט א גרעסערנ רעווח. דאס פירט צו א געוואלדיקער קאנ־צענטראציע, צו אנ ענגשאפט, צומ צונויפזאמלענ א געוואלדיקע צאל מענטשנ אפ א קליינעמ שטעטכ אינ די סאמע ניט צוגעפאסטע ערטער. די מענטשנ ווערנ דא געבראכט פאר א קרבנ צומ קאפיטאל, אונ אינ דער זעלבער צייט זיינענ פאראנ געגנטנ, וועלכע זיינענ פוסט אונ וויסט.

קאלזמאנ דער סאציאליזמ האט געזיגט בלויז אינ איינ זעקסטל פור־נעמ ערד־קיילעכ, אינ פססר, קאלזמאנ דעמ פססר דראעט קעסיידער אנ ואנ־פאל מיצאד דעמ אימפעריאליזמ, וואס איז אינ אלע לענדער באוואפנט פונ קאפ ביז די פיס, איז זייער שווער גלייכ צו באפרייענ זיכ פונ דער שווערער ירושע, וואס די קאפיטאליסטישע וועלט האט איבערגעלאזנ דעמ פראלעטאריאט, נאר א קאלאסאלער שריט איז שוינ געמאכט. דער לאקא־מאטיוו פונ דער רעוואלוציע איילט פארויס מיט א געוואלדיקער קראפט אונ געשווינדקייט, אונ דא ווערנ ארייננעצויגנ אינ שעפערישנ לעבנ נייע מענטשנ־שיכטנ, וואס זיינענ געווענ דערשלאגנ, פארווארפנ, וואס האבנ געקווארט גייסטיק אונ פיזיש, וואס זיינענ פארווילדעוועט געווארנ אונ האבנ געשמאכט אונטערנ נאציאנאלנ יאכ. די דאזיקע שיכטנ לעבנ אופ צו א ניי אינדוסטריעל לעבנ. פארווארפענע ראיאנענ, געגנטנ אונ

קאַנטן ווערן פאַרגעשריטענע און אָנפירנדיקע. פריִער האָט מען די דאָזיקע טעריטאָריעס געהאַלטן אין א פאַרלאָזענעם צושטאַנד, מע האָט זיי פאַרוואַנדלט אין פאַרשיקונג-ערטער, און מע האָט דאָרט ניט געזען קיין סימאָנים פון מענטשלעכער קולטור. דער סימבאָל פון די דאָזיקע ראַיאָנען איז געווען דער בער מיט זיין זעקס-כאָדאָשימדיקן שלאָף, וואָס האָט זיין באַשרענקטן „טכוּמ" און זיין באַשרענקטן ביישן האָריזאָנט.

פססר שאַפט א נייע קראַפט, וואָס שפיגלט אָפּ דעם ווילן פון די נייע מענטשן. דאָרטן אין סיביר, ווו עס האָט געלעבט דער „טשאַלדאָן", ווי עס פלעגן מיט ביטל אָנרופן דעם אָרטגעבוירטיקן סיביריאַק די אָנגעקומענע אייראָפּייער, איז איצט אויפגעקומען א נייער מענטש — דער קוזבאַסעווע, וואָס פאַרמעסט זיך מיט די גרעסטע אינדוסטריעלע גיגאַנטן אין דער וועלט, וואָס איז זיכער אין זיין ניצאָכן. דער דאָזיקער נייער מענטש, דער בויער פון סאָציאַליזם, האָט בעדייע אויפגעהויבן אויפן מיזרעך א גרויסע אינדוסטריע, שאַפן דאָרטן א דריטע קוילן- און מעטאַלורגיע-באַזע בא די טייערן פון צאָפנדיקן אָקעאַן — אין אַלדאַן און יאַקוטיע, בא די טייערן פון שטילן אָקעאַן, אויסנוצן די רייכסטע קוילן-רעזערוון פון קירמאַ-בורייע, אָפן מעטאַלורגישן ארץ פון דער יידישער אויטאָנאָמער געגנט און די בערג פון דעם קליינעם כינגאַן. פססר, אַלס פאַרבילד פון דער קינפטיקער אַלוועלטלעכער ראַטנ-רעפובליק ווייזט אָן דער מענטשהייט איר אַנטוויקלונגוועג.

* * *

אָפּ ווייטער דאַרף מען אין דער גאַנצער אַרבעט פאַר דער בויונג פון דער יידישער אויטאָנאָמער געגנט געדענקען, אז די געגנט גייט אַריין אין באַשטאַנד פון ווייטמיזרעכדיקן קאַנט. דער דאָזיקער מאָמענט איז ווייט ניט קיין פאָרמעלער, ער האָט א קאָלאָסאַלע פּאָליטישע און פּראַקטישע באַדייטונג. אין אונדזער טאָגטעגלעכער אַרבעט דאַרפן מיר פון דעם מאַכן קאָנקרעטע אויספירן. מיר זיינען זייער פאַרינטערעסירט דערין, אז די ברייטע מאַסן זאָלן מער גענוי אינפאָרמירט זיין וועגן אַלע באַזונדערקייטן פון דער יידישער אויטאָנאָמער געגנט. מיר דאַרפן

זי מער גענוי דערלערנענ, געבנ די נייטיקע געאָגראַפֿישע קאַרטעס, נאָר גלייכצייטיק דאַרפנ מיר דערלערנענ די ייִדישע געגנט א פ ג פ אָ נ פונ דערלערנענ דעם וויסמיזרעבדיקנ קאַנט אינגאַנצנ גענומענ, אינ צוזאַמענהאַנג מיט די אַלגעמיינע פּראָבלעמעס, וועלכע שטייענ פאַרנ קאַנט. גלייכצייטיק דאַרפ מענ זיכ דערשלאָגנ, אַז די ברייטע האָרעפֿאַשנע מאַסנ פונעמ ווייטנ מיזרעכ זאָלנ זיינ באַקאַנט מיט דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט. שאַפנ א געהעריקע פעסטע געזעלשאַפֿטלעכע אָרגאַניזאַציע אינ ווייטנ מיזרעכ איז אַנ ערשטראַנגיקע וויכטיקע אויפגאַבע. מע טאָר מער ניט דולדנ אַזאַ לאַגע, ווי מיר האָבנ געהאַט ביז דער לעצטער צייט, אַז אינ ווייטנ מיזרעכ גופא האָט מענ וועגנ בירעבידזשאַנ געוווּסט ווייניקער ווי אינ אַנדערע ערטער.

מיר דאַרפנ ברייט פּאָפּוליאַריזירנ דעם לאָזונג, וואָס א סאַכ כאַווירימ האָבנ געוואָרפנ אינ די טעג, ווענ מע האָט פּראָקלאַמירט די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט — אינ צוזאַמענהאַנג מיטנ רעגירונגס-אַקט פונ 7-טנ מיי, אַז „גאַנצ פּססר בויט ידי ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט“. מיר טרעפנ דעמ דאָזיקנ לאָזונג אינ די באַגריסונגענ פונ א ריי אַרבעטער-אָרגאַניזאַציעס אונ אונטערנעמונגענ, אינ דער באַגריסונג פונעמ סעקרעטאַר פונ אַלוקראַיִנישנ צ״יק, כ׳ וויצעבאָווסקי, אינ די רעזאָלוציעס פונ א ריי מיטינגענ, וואָס זיינענ פאָרגעקומענ אינ צוזאַמענהאַנג מיטנ פּראָקלאַמירנ די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט. פאַר אונדז איז באַזונדערס וויכטיק דער דאָזיקער לאָזונג, קעדיי צוצוגעבנ אונדזער אַרבעט נאָכ א מער אינטערנאַציאָנאַלנ כאַראַקטער, קעדיי אויספילנ כאַווער סטאַלינס אָנווייזונג אפנ XVII פאַרטיי-צוזאַמענפאָר וועגנ דערציִענ די מאַסנ אינ אינטערנאַציאָנאַלנ גייסט. נאָר בא דער דיקטאַטור פונ פּראָלעטאַריאַט, וואָס פאַרווירקלעכט די נאַציאָנאַליטעטנ-פּאָליטיק פונ דער פאַרטיי, דעמ לענינישנ אינטערנאַציאָנאַליזמ, האָט געקאָנט געשענ אַזאַ „נעס“, אַז די ייִדישע נאַציאָנאַלע מינדערהייט, וואָס איז געווענ צעשטויבט אינ מעשעכ פונ יאָרהונדערטער, האָט געקאָנט שאַפנ א פעסטנ קערנ אינ דער טייגע נאָכ זעקס יאָר אָנגעשטרענגטער אַרבעט — שאַפנ דעמ פונדאַמענט פונ א ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט. מיר זיינענ זיכער, אַז דאָס איז נאָר אַנ אָנהייב. מיטנ ווייטערדיקנ באַזעצנ די דאָזיקע געגנט מיט ייִדישע איבערוואַנדערער,

וועלכע דארפנ אינ דער פראקטיק באווייזנ די גאנצע ריכטיקייט פונעמ רעגירונגס-אקט פונ 7-טנ מיי 1934 יאר — וועט מענ פארוואנדלענ די דאזיקע דערווייל ווייניק-באלעבטע טעריטאריע אינ א בליִענדיקנ קאנט. די באפעלקערונג, וואס וווינט אפ דער דאזיקער טעריטאריע, וועט עס זיינ בעקויעכ צו טאנ נאר מיט דער געהעריקער הילפ מיצאד די ארבעטנדיקע מאסנ פונ אלע פעלקער אינ פססר, וואס האבנ באוויזנ זיכ צו פארפעסטיקנ פאר די יארנ פונ דער פראלעטארישער רעוואליוציע.

פארשטייט זיכ, די גרונט-שטיצע וועט גיינ לויט דער ליניע פונ דער מעלוכע, לויטנ בודזשעט, לויט די סמעטעס פונ באזונדערע פאלקומיסאריאטנ פונ פססר אונ רספסר אונ אנדערע צענטראלע אנשטאלטנ. א סאכ אבער וועט דארפנ געטאנ ווערנ אויכ לויט דער ליניע פונ שעפ-הילפ מיצאד דער פראלעטארישער געזעלשאפטלעכקייט, מיצאד די באזונדערע רעפובליקנ אונ באזונדערס מיצאד די שעפנ פונ דער יידישער אוטאנאמער געגנט: דעמ ציק פונ ווססר אונ דעמ ציק פונ אוססר, ווו עס וווינט די גרונט-מאסע פונ דער יידישער באפעלקערונג אינ פססר.

זייער אינטערנאציאנאלע הילפ דארפ זיכ אויסדריקנ אינ דעמ סאמע וויכטיקנ אונ ווערטפולנ פאר דער יידישער אוטאנאמער געגנט — זיי דארפנ באזארגנ די געגנט מיט איבערוואנדערער, מיט קאדרעס, מיט ספעציאליסטנ. דערינ באשטייט איצינד די צענטראלע אויפגאבע פונ באהערשנ די אנצאליקע רייכטימער אונ מעגלעכקייטנ פונ דער נייער געגנט.

אינ דער דאזיקער הילפ דארפ זיכ אויסדריקנ אונדזער אינטערנאציאנאלע סאלידארישקייט, ווארעמ דער מענטש — דער בויער פונ סאציאליזמ איז דאס סאמע ווערטפולע אינ אונדזערע באדינגונגענ. די רעפובליקנ דארפנ אפקלייבנ די בעסטע מענטשנ, וואס טויגנ פאר דער נייער בויונג אינ די קאמפליצירטע באדינגונגענ פונ ווייטנ מיזרעכ. דערביי דארפ מענ באטאנענ, אז דער לאזונג „גאנצ פססר בויט די יידישע אוטאנאמע געגנט" באטייט גלייכצייטיק, אז צוגלייכ מיט די יידישע איבערוואנדערער, וואס דארפנ אהינ דעריקער געשיקט ווערנ, איז נייטיק צוגעבנ אויכ ניט-יידישע קאדרעס, וועלכע וועלנ העלפנ גיכער אויספילנ די פלענער פונ בויענ אָט-דעמ רייכסטנ גרענעצ-ראיאנ.

אינ די באַדינגונגענ פונ בויענ אַ נײַע געגנט איז די אינטערנאַציאָ=נאַלע הילפ זייער וויכטיק. ווענ די פּראָלעטאַריאַט פונ פאַרשיידענע אונטערנעמונגענ וועלנ העלפנ אינ דער פאָרמ פונ שיקנ רעמאָנט=בריגאַדעס צו דער געהעריקער צײַט, העלפנ באַקומענ פאַרשיידענע דעפיציטע מאַטעריאַלנ פונ די שעפישע פאָנדנ אפּ די אונטערנעמונגענ — וועט דאָס האָבנ אַ גוואַלדיקע באַדײַטונג. ווענ די אַרבעטער וועלנ ספּעציעל אינ די ניטאַרבעט־שאָענ פאַרגרייטנ מאַטאָנעס פאַר דער יידישער געגנט, וועט עס באַטײַטנ, אַז די אינטערנאַציאָנאַלע סאָלי=דאַרישקײַט דריקט זיכ אויס אינ קאָנקרעטע מײַסימ. די אַגיטאַציע אונ די פּראָפּאַגאַנדע מיצאַד די אַרבעטער פונ די פאַרשיידענע נאַציאָנאַלי=טעטנ פאַר אויסהאָבנ די רעשטנ פונ נאַציאָנאַלער פײַנטשאַפט, וועלכע שטעלט צום שאַנד־סלופּ די אַנטפּלעקונגענ פונ אַנטיסעמיטיזמ צווישנ די אָפּגעשטאַנענע עלעמענטנ, וועלכע פּאָפּוליאַריזירט די באַשטימונג פונ דער רעגירונג וועגנ אָרגאַניזירנ די יידישע אווטאָנאָמע געגנט, זײַנענ אַליינ פאַר זיכ אַ גרויסער פּאָזיטיווער פאַקט אינעמ פאַרווירק=לעכנ די לענינ־יש=סטאַלינישע נאַציאָנאַלע פּאָליטיק.

דער אינטערנאַציאָנאַלער מאָמענט אינ דער אַרבעט פונ דער יידי=שער אווטאָנאָמער געגנט האָט אַנ אויסשיידנדיקע באַדײַטונג אינ דער געגנט גופע, ווײַל אפּ דער טעריטאָריע פונ דער געגנט וווינענ פאַר=שיידענע נאַציאָנאַליטעטנ, וועלכע בויענ זי צוזאַמענ, מיט געמיינזאַמע קויכעס. זייער אַרבעט וועט זײַנ פרוכטבאַר, אויב זיי וועלנ ניט געבנ דעמ קלאַסנפײַנט קיינ מעגלעכקײַט צו צעטיילנ דאָרטנ די אַרבעטנדיקע לויטנ נאַציאָנאַלנ סימענ, אפּ באַזונדערע לאַגערנ, אַנטוויקלענדיק דעמ נאַציאָנאַליזמ, דעמ יידישנ, רוסישנ, אוקראַאינישנ, קאָרייִשנ אאַוו. איינע פונ די וויכטיקסטע אויפגאַבעס פונ דער פּאַרטיי־אָנפירונג אינ געגנט איז — פאַרשטאַרקנ מיט אַלע מיטלענ די אינטערנאַציאָנאַלע קלאַסנ=דערציִונג. די דאָזיקע אויפגאַבע דאַרפ באַזונדערס אַרויסגערוקט ווערנ פאַר דער געזערד=אָרגאַניזאַציע אינ ווײַטנ מיזרעכ.

מיר דערמאָנענ נאָכאַמאָל, אַז די יידישע אווטאָנאָמע געגנט גייט אַרײַנ אינ באַשטאַנד פונ ווײַטמיזרעכדיקנ קאַנט, אַז דאָרטנ ווערט גע־לייזט איר גורל, איר דערפאָלג אָדער דורכפאַל. דאָס איקערדיקע

הענגט אָפּ פונ דער אָרטיקער פּאַרטיי=אָרגאַניזאַציע און פונ איר אָנפירונג, פונ די אָרטיקע ראַטנ-אָרגאַנענ, פונ דער אָנפירונג מיצאַד די געגנטלעכע אָרגאַנענ, וועלכע דאַרפנ ווערנ דורכגעדרונגענ מיטנ באַוווסטזיינ פונ דער קאָלאָסאַלער פאַראַנטוואָרטלעכקייט, וואָס די רעגירונג=באַשטימונג פונ 7-טנ מיי 1934 יאָר לייגט אָפּ זיי אַרופּ. מיינענ, אַז מע קאָנ אָנפירנ מיט דער בויונג פונ דער יידישער אווטאָנאָמער געגנט פונ צענטער, פונ מאָסקווע, פאַר 10 טויזנט קילאָמעטער, הייסט אָפּנאַרנ זיכ אַליינ. ווי אָפּעראַטיוו דער קאָמערד זאָל ניט זיינ, ווי דער געזערד זאָל אימ ניט העלפנ, וועט דער שווערפּונקט פונ בויענ די געגנט ליגנ אינ דער קוואַליטעט פונ דער אַרבעט פונ די אָרטיקע און געגנטלעכע אָרגאַניזאַציעס.

דאָס איז פאַרשטענדלעכ, נאָר דאָס נעמט אָפּ קיינ פאַל אָפּ אַ האָר ניט אַראָפּ די פאַראַנטוואָרטלעכקייט פונ יענע צענטראַלע אָרגאַנענ און אָרגאַניזאַציעס, אָפּ וועלכע ס'איז ווי אַ הויפּט=אויפגאַבע אַרופגעלייגט געוואָרנ צו מיטהעלפנ דער סאָציאַליסטישער בויונג אינ דער יידישער אווטאָנאָמער געגנט. מע דאַרפ נאָכ גענויער איינשטעלנ, ווער פאַרוואָס איז פאַראַנטוואָרטלעכ, נאָר די אַלגעמיינע פּאָליטישע פאַראַנטוואָרטלעכקייט פאַלט אָפּ יענע, וועלכע דאַרפנ בויענ די געגנט. די געזערד=אָרגאַניזאַציעס דאַרפנ זיכ אינ דער אַרבעט נאָכ מער מאָביליזירנ. דער דערגרייכטער דערפאָלג פאַרפליכטעט ווייטער צו פאַנאַנדערוויקלענ די אַרבעט.

* * *

די צאָל מיטגלידער פונ געזערד איז נאָכ ווייט ניט קיינ גענוגנדיקע. מע דאַרפ גראָד איצט אויסניצנ דעמ מאָמענט, ווענ עס האָט זיכ אַרויסגעוויזנ אַזאַ גוואַלדיקער אינטערעס צו דער שאַפונג פונ דער יידישער אווטאָנאָמער געגנט, קעדיי ערנסט פאַרנעמענ זיכ מיט ווערבירנ מיטגלידער פאַרנ געזערד אינ אַלע אונטערנעמונגענ, אינ די קאָלווירטנ, ראַטווירטנ, אינ דער רויטער אַרמיי, צווישנ דער סטודענטנשאַפט און לערניוגנט.

די רעאָרגאַניזאַציע פונ קאָמערד אינ דעמ פּראַט, וואָס אינ זיינע הענט ווערט קאָנצענטרירט די אָפּעראַטיווע אָנפירונג מיט דער איבער=

וואנדערונג פונ די יידישע ארבעטנדיקע, וועט טייליוויז באפרייען אפ די ערטער דעמ געזערד פונ דירעקטער ארבעט צו ווערבירנ אונ אפקלייבנ איבערוואנדערער, ווארעמ לויט אט דער ליניע וועט ארבעטנ דער אפאראט פונ קאמערד. די ארגאניזאציעס פונ געזערד וועלנ קאנענ מער קאנצענטרירנ זייער אויפמערקזאמקייט אפ דער געזעלשאפטלעכער אונ פאליט־דערציערישער ארבעט, אפ ווערבירנ מיטגלידער, אפ אויסזוכנ מיטלענ, אפנ שעפטומ.

אינ דער זעלבער צייט דארפ מענ געדענקענ, אז די פראגע וועגנ מענטשנ, וועגנ איבערוואנדערער איז פאר דער יידישער אווטאנאמער געגנט אנ אנטשיידנדיקע פראגע, אונ די געזערד־ארגאניזאציע וועט דארפנ אפנ סאמע ערנסטנ אויפנ געזעלשאפטלעכ מיטהעלפנ דעמ אפאראט פונ קאמערד אפ די ערטער צו ווערבירנ אונ אפקלייבנ איבער־וואנדערער. ביזוואנענ דער דאזיקער אפאראט וועט געשאפנ ווערנ, דארפ מענ נאכ ענערגישער ווי פריער פארזעצנ די ארבעט לויט דער דאזיקער ליניע, ווארעמ די פראגראמ פונ איבערוואנדערונג אינ דער יידישער אווטאנאמער געגנט דארפ אומבאדינגט אויסגעפילט ווערנ, פונקט ווי עס דארפ אויסגעפילט ווערנ די פראגראמ פונ דער איבערוואנדערונג אינ די איבעריקע יידישע ראיאנענ, וועלכע מיר טארנ אויכ אפ ווייטער ניט ארויסלאזנ פונ אויג. מיר דארפנ זיי העלפנ דער־אבערנ די פאדערשטע פאזיציעס אינ דער סאציאליסטישער בויונג.

אינ באשטאנד פונ דער יידישער אווטאנאמער געגנט וועלנ ארגאנירט ווערנ 4—5 ראיאנענ, וועלכע דארפנ קאמפלעקטירט ווערנ מיט געהעריקע טוער. דאס ליגט ארופ אפ די געזערד־ארגאניזאציעס א פליכט: טייקעפ אנצונעמענ מיטלענ צו באזארגנ די יידישע געגנט מיט צוגאב־קאדרענ, מיט טוער פונ די אנטשפרעכיקע קוואליפיקאציעס. מע דארפ נעמענ אינ אכט, אז א גרויסע ראליע אינ דער ארבעט פונ פארוואנדלענ דעמ ראיאנ אינ א געגנט האט געשפילט דער פאקט, וואס דער ראיאנ איז זיכ שטארק צעוואקסנ, וואס ער האט שוינ א בודזשעט פונ 54 מיליאנ רובל, אונ איז צעווארפנ אפ א ריזיקנ שעטעכ פונ העכער 7 מיליאנ הא. אנפירנ מיט אימ פונ איינ ארט, פונ צענטער, ניט האבנדיק קיינ אנשפאר אפ די ערטער, איז ניט מעגלעכ.

מיר דאַרפֿן איצט העלפֿן דער געגנט שאַפֿן און פֿאַרפֿעסטיקן אירע ראַיאָנע פּונקטן.

די אָרגבוראָ, וואָס ווערט געשאַפֿן אויף צו פֿאַרוואַנדלען דעם ראַיאָן אין אַ געגנט, דאַרף וויסן, אַז אין געשטאַלט פֿון געזערד וועט זי געפֿינען די נייטיקע אונטערשטיצונג. דאָס דאַרף זיך אויסדריקן ניט בלויז אין רעזאָליוציעס, נאָר אין קאָנקרעטע מעשׂים, אין הילף מיט קאַדרען און מיטלען. מיר דאַרפֿן איצט אונדזער פּלאַן פֿון הויצאָעס אין דער ייִדישער אויטאָנאָמער געגנט פֿאַר דעם יאָר רעאַליזירן אין אַ פֿולער מאָס, ווי אין צענטער, אַזוי אויך אויף די ערטער. ס'איז מעגלעך, אַז אונדז וועט אויסקומען אַ קלער טאָן וועגן נײַע אַרבעט-מעטאָדן אויף צו פֿאַרשטאַרקן אונדזער פֿינאַנציעלע באַזע סײַ אין פּססר גופֿע סײַ אין די אויסלענדישע הילפֿאָרגאַניזאַציעס פֿון געזערד.

די אָרגבוראָ דאַרף זאָרגן וועגן דעם, אַז ס'זאָל אויסגעאַרבעט ווערן אַ צווייטער פֿינפֿיאָר-פּלאַן פֿאַר דער ייִדישער אויטאָנאָמער געגנט, מיר דאַרפֿן העלפֿן אין דער דאָזיקער אַרבעט. מע דאַרף זיך שוין גרייטן צו לייזן די פּראָבלעם פֿון כינגאַן, גרייטן אַ באָדן פֿאַר אַ מאַסן-איבערוואַנדערונג פֿאַר דער דאָזיקער גרויסער בויונג, ווײַל די פֿראַגע וועגן קוילן, מעטאַל און טראַנספּאָרט איז אַן אַנטשיידנדיקע פֿאַרן ווײַטמיזרעכדיקן קאַנט.

באַם אויסאַרבעטן דעם פּלאַן פֿון צווייטן פֿינפֿיאָר פֿון דער ייִדישער אויטאָנאָמער געגנט דאַרפֿן מיר געדענקען, אַז די ליניע, וואָס איז גענומען אויף צו שאַפֿן אין דער געגנט אַ דערנערונג-באַזע, דאַרף דורכגעפֿירט ווערן מיט דער גאַנצער אַקשאָנעס. אָן דעם איז ניט מעגלעך צו פֿאַרפֿעסטיקן די איבערוואַנדערער. אין די נאָענטסטע יאָרן דאַרף די מעליִאָראַציע שטיין אין צענטער פֿון דער אויפֿמערקזאַמקייט. דאָס דאַרפֿן געדענקען אויך די אָרגאַניזאַציעס, וואָס האַלטן שעפֿטום איבער דער ייִדישער אויטאָנאָמער געגנט. די מעליִאָראַציע איז די באַזע פֿאַר דער אינדוסטריאַליזאַציע פֿון דער נײַער געגנט, וואָרעם עס פֿאָדערן זיך אַ סאַך צענדליקער טויזנטער איבערוואַנדערער, וועלכע מע דאַרף באַזאָרגן מיט דערנערונג.

דער געזערד דאַרף מאַקסימאַל אויסנוצן די געשאַפֿענע לאַגע, קעדי פֿאַרברייטערן און פֿאַרפֿעסטיקן זײַן אָרגאַניזאַציע, פֿאַרשטאַרקן זײַן

טעטיקייט און אוועקשטעלנ ווי געהעריק די ארבעט פונ אויפקלערנ דעמ זינ און די באַדייטונג פונ דעמ, וואָס די פּאַרטיי און די רעגירונג האָבנ באַשלאָסנ שאַפנ א יידישע אווטאָנאָמע געגנט אינ באַשטאַנד פונ ווייט־מיזרעכדיקנ קאַנט. גלייכצייטיק דאַרפ דער געזערד קעמפנ קעגנ די אנטפּלעקונגענ פונ נאַציאָנאַליזמ לויט אַט דער ליניע און אויכ קעגנ יענע, וואָס דערשאַצנ ניט דעמ דאָזיקנ פאַקט און איגנאָרירנ אימ.

דערביי דאַרפ מענ באַווייזנ, ווי די אימפּעריאַליסטנ נוצנ אויס די יידישע נאַציאָנאַליסטישע באַוועגונג, דעמ ציוניזמ, שאַפנדיק אינ פּאַלעסטינע א שטיצפּונקט פאַרנ ענגלישנ אימפּעריאַליזמ.

די יידישע קאָלאָניזאַציע פונ פּאַלעסטינע גייט אפּ די מיטלענ פונ דער יידישער אימפּעריאַליסטישער בורזשואַזיע. די אָנפירונג געפינט זיכ אינ די הענט פונ פלינקע בורזשואַזע געשעפטלייט, וועלכע עקספּלואַטירנ די יידישע מאַסנ, וואָס זיינענ פאַרפירט געוואָרנ קיינ פּאַלעסטינע צוליב זייער נויט, אָדער צוליב די אַנטיסעמיטישע פאַרפאָלגונגענ אינ די קאַפּיטאַליסטישע לענדער, ווו זיי האָבנ פריער געוווינט. די יידישע קאַפּיטאַליסטנ אינ פּאַלעסטינע עקספּלואַטירנ די יידישע מאַסנ א סאַכ שטאַרקער ווי מע האָט זיי עקספּלואַטירט פריער.

אינ בירעבידזשאַנער ראַיאָנ האָט מענ די יידישע אַרבעטנדיקע מאַסנ צוגענומענ מיט אָפענע אָרעמס, — דער דאָזיקער ראַיאָנ האָט זיכ באַזונדערס שטאַרק געניטיקט און ניטיקט זיכ אינ מענטשנ. יעדער נייער מענטש איז געווענ אַנ אָנגעלייגטער גאַסט, ווייל ער האָט געהאָלפנ דער אַלגעמיינער סאָציאַליסטישער בויונג. אינ דער זעלבער צייט דאַרפ מענ פאַרצייכענענ, אַז אינ בירעבידזשאַנ זיינענ ניטאָ קיינע נאַציאָנאַלע פּרעטענדענטנ, וואָס זאָלנ וועלנ שאַפנ דאָרטנ זייער מעלוכישקייט. די גרונט=נאַציאָנאַליטעט זיינענ דאָרט די רוסנ, זיי האָבנ די מערהייט. די דערפאַרונג פונ בויענ די נאַציאָנאַלע ראַטנ=רעפּובליקנ האָט באַוויזנ, אַז די באַציִונג מיצאַד די רוסישע אַרבעטער און אַרבעטנדיקע איז א גוטע, א ריכטיקע, אַנ אויסגעהאַלטענע באַציִונג צו די אָרגאַניזירטע נאַציאָנאַלע אווטאָנאָמיעס. דאָס איז א פאַקט פונ גרויסער באַדייטונג.

אפ דער דערפאַרונג פונ בירעבידזשאַנ קאָנענ מיר אויכ קאָנסטאַטירנ, אַז זינט עס האָט זיכ אָנגעהויבנ די יידישע איבערוואַנדערונג

אהינ, האבנ זיכ דארטנ אײַנגעשטעלט גוטע באציִונגענ צווישנ די ייִדישע איבערוואנדערער מיט די ארטיקע אלטע אײַנוווינער. דעמ לעצטנ יאר זײַנענ געווענ פאקטנ, אז מע האט די ייִדישע איבערוואנדערער אײַנגעלאדנ אינ ניט ייִדישע קאלווירטנ. די שאפונג פונ א ייִדישער אווטאנאמער געגנט איז אינ בירעבידזשאנ אופגענומענ געווארנ מיט גרויס ענטוזיאזמ ניט נאר דורכ דער ייִדישער באפעלקערונג, נאר אויכ פונ דער ניט ייִדישער, וועלכע האט אויסגעדריקט איר גרייטקײַט צו העלפנ מיט קאנקרעטע מײַסימ בויענ די ייִדישע געגנט.

אזוי איז די לאגע אינעמ לאנד פונ די ראטנ.

ווי האלט עס אבער אינ לאגער פונ די אימפעריאליסטנ, אינ פאלעסטינע, וווהינ די ייִדישע איבערוואנדערונג גייט שוינ אינ מעשעכ פונ העכער א האלבנ יארהונדערט, ווו זי האט אפגעקאסט אונ קאסט אפ צענדליקער אונ הונדערטער מיליאנענ דאלארנ?

די קאלאניזאציע פונ פאלעסטינע טראגט אנ אויסגעשפראכנ אימפעריאליסטישנ כאראקטער, זי האט דעמ ציל ארויסצושטויסנ פונ דארטנ די ארטגעבוירטיקע אראבישע באפעלקערונג, וואס וווינט דארט שוינ טויזנטער יארנ. די קאלאניזאטערס שטעלנ זיכ ניט אפ פאר קיינע מעטאדנ אונ באמיִענ זיכ שאפנ פונ די ייִדישע אײַנוואנדערער א פעסטנ אנשפאר קעגנ די אראבער, וואס „בונטעווענ זיכ" אונ שטרעבנ צו באפרײַענ זיכ פונ אונטערנ אימפעריאליסטישנ יאכ, אינ דער ערשטער ריי פונ ענגלישנ אימפעריאליזמ. די דאזיקע אימפעריאליסטישע קאלאניזאציע פונ די ייִדנ אינ פאלעסטינע ווערט צוגעדעקט מיט היסטארישע באבעמײַסעס וועגנ דעמ, וואס די ייִדנ האבנ מיט צוויי טויזנט יאר צוריק געוווינט אינ קליינאזיע.

וואס וואלט געווארנ מיט אלע מעלוכעס אינ דער וועלט, ווענ זיי וואלט זיכ פלוצעמ פארגלוסט אומקערנ די געשיכטע אפ צוויי טויזנט יאר צוריק? נאר די דײַטשישע פאשיסטנ קאנענ זיכ דערטראכטנ דערצו, אז מע קאנ אויסקערעווענ די ראד פונ דער געשיכטע צומ מיטלאלטער. ס'איז אבער א ספק, צי די פאשיסטנ אליינ גלייבנ ערנסט אינ זייערע רעאקציאנערע פלענער. אבער ווי די ציאניסטנ זאלנ זיכ ניט סטארענ צו דינענ די אימפעריאליסטנ, באקומט זיכ בא זיי גארניט אנ

ס'קאָנ זיך ניט באַקומענ, ווײַל זיי באַזירנ זיך אַפ אַ וואַקלדיקנ באָדנ. בײַ דער ערשטער בעסטער קאָמבינאַציע, וואָס וועט זיי לוינענ, וועלנ די אימפּעריאַליסטנ לאָזנ די יידישע קאָלאָניסטנ אַפ העפקער אינ די הענט פונ די, וועמעס געזעצלעכע נאַציאָנאַלע אינטערעסנ די ציוניסטנ ווילנ מאַקרעוו זײַנ פאַר די אימפּעריאַליסטישע רויבער. אַלעמענ זײַנענ גענוג באַוווּסט די שכיטעס אַפנ נאַציאָנאַלנ באָדנ, וואָס קומענ פאָר אינ פּאַלעסטינע צו דער פרייד פונ די אימפּעריאַליסטישע באַלעבאַטים, וועלכע האַלטנ זיך אַדאַנק דער סיסטעמאַטישער העצע אונ סינע צווישנ די נאַציאָנאַליטעטנ.

אינ פּאַלעסטינע ווערנ די נאַציאָנאַליסטישע שטימונגענ פאַרשאַרפט, באַזונדערס פאַרנעמט זיך דערמיט דער פאַשיסטישער ציוניזמ אינ געשטאַלט פונ אַזאַ פירער ווי זשאַבאָטינסקי. עס פירנ אַ שאַרפע שאָוויניסטישע אַגיטאַציע אויך די אַראַבישע עפענדיס. דאָס אַלצ פירט אומפאַרמײַדלעך צו בלוטיקע צוזאַמענשטויסנ, אונ בײַ געוויסע באַדינגונגענ צו מילכאָמע-שלאַכטנ. דער קריג, וועלכער קומט איצט פאָר צווישנ העדזשאַס אונ יעמענ אינ אַראַביע, קאָנ זיך דירעקט אָפּרופנ אַפנ גורל פונ דער יידישער קאָלאָניזאַציע אינ פּאַלעסטינע. אויב די פאַרייניקונג פונ די אַראַבער וועט פּראַקטיש פאַרווירקלעכט ווערנ, וועט זיך עס לאָזנ פילנ אויך אינ פּאַלעסטינע. אויב די אַראַבער וועלנ זיך באַפרײַענ פונעמ אימפּעריאַליסטישנ יאָך, וועלנ זיי דורכפירנ זייערע פּלענער קעגנ די ציוניסטנ. וועלנ זיך די אַראַבער ניט דערשלאָגנ עס אינגאַנצנ, אַפ וויפל מע שטערט זיי אינ דעמ, וועלנ זיי דאָך צווינגענ די אימפּעריאַליסטנ מער צו רעכענענ זיך מיט זיי.

ווענ מיר נעמענ אינ אַכט די באַוועגונג פונ די אַראַבער, וואָס האָט דעמ ציל צו שאַפנ אַנ אײַנהײַטלעכע מעלוכע אינ אַזיע, וועלכע זאָל זײַנ באַפרײַט פונ די אימפּעריאַליסטישע דיקטאַטערס, קאָנ מענ גרינג פאָרויסזאָגנ, וואָס פאַר אַ גורל עס דערוואַרט די יידישע איבערוואַנדערער אינ פּאַלעסטינע. די מאַסנ קאָנענ טײַער באַצאָלנ פאַר דער פאַרברעכערישער פּאָליטיק פונ די ציוניסטנ, וועלכע שטעלנ אינ קאָנ דאָס לעבנ פונ די יידישע איבערוואַנדערער צומ גונסטנ פונ די אימפּעריאַליסטנ. דער איינציקער אויסוועג פאַר די יידישע אַרבעטנדיקע אינ פּאַ-

לעסטינע פון דער געשאפענער לאגע איז — פאריייניקן זיך צוזאמען מיט די הארעפאשנע אראבער אין זייער געמיינזאמען קאמף קעגן די ציוניסטן און קעגן די אימפעריאליסטישע פארזארגער זייערע, פארן ניצאכן פון דער רעוואָלוציאָנערער פרייהייט־באוועגונג פון די אראבישע פעלקער, אונטער דער אָנפירונג פון דער קאָמפּארטיי, וואָס אין אירע רייען געפינען זיך שוין די בעסטע רעוואָלוציאָנערע עלעמענטן פון די אראבישע ארבעטער, פעלאכן און יידישע ארבעטער.

אלס כאראקטעריסטישער שטריך, וואָס באווייזט, אז וויפל פאלעסטינע איז באנקראָט פאר דער יידישער באפעלקערונג, קאָן דינען דער פאקט, וואָס אין צוזאמענהאנג מיט דער גרויסער עמיגראציע פון די יידן פון דייטשלאנד, פונוואנען מע לויפט צוליב דעם פאשיסטישן טעראָר, ווערט איצט ארויסגערוקט די אידיי וועגן אופזוכן פאר די דאָזיקע עמיגראנטן א נייע טעריטאָריע, אפן עקוואטער, אין אנגאָלע אדג. באלאַנגים צו פאָרן אין פאלעסטינע איז איצט פאראן ווייניק. די, וואָס האָבן פארזוכט דעם טאם פון פאשיסטישן רעזשים, האָבן מורא, אז אויך אין פאלעסטינע וועלן זיי טרעפן דעם פאשיזם, די ברוינע העמדלעך.

דער וואָלקאנישער צושטאנד פון פאלעסטינע אפן נאציאָנאלן באָדן לאָזט זיך דאָ, פארשטייט זיך, אויך פילן.

* * *

יעדער טאָג ברענגט אונדז נייע אָפּקלאנגען פון אויסלאנד אפן דער שאפונג פון דער יידישער אווטאָנאָמער געגנט. מיר האָבן באגייסטערטע אָפּקלאנגען און באגריסונגען צום צענטראלן ראט פון געזערד און אנדערע אָרגאניזאציעס פון יידישע ארבעטער און הארעפאשניקעס אין אמעריקע, אווסטראליע, עסטרייך, פראנקרייך, ליטע, לעטלאנד, ארגענטינע און. אין די אלע באגריסונגען ווערט אונטערגעשטראָכן, אז די אויסבילדונג פון דער יידישער אווטאָנאָמיע אין ססר באווייזט, ווי ריכטיק די ראטן לייזן די נאציאָנאלע פראגע, אז דאָס פירט „צו דער פאקטישער ברידערונג און דערנענטערונג צווישן די נאציאָנאליטעטן, אלס רעזולטאט פון נייע סאָציאל־פּאָליטישע קעגנזייטיקע באציִונגען אין ראטנפארבאנד“.

די מיטיילונג וועגנ דער שאפונג פונ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט איז אויפגענומענ געוואָרנ פונ די ייִדישע נאציאָנאליסטנ אונ ציוניסטנ מיט אָפענער סינע. ווי דער „עמעס" דערציילט, איז עס פאר זיי געווענ אומדערווארט, ווי א דונער פונ לויטערנ הימל, האָטש דער דאָזיקער אקט איז שוינ לאנג געווענ אָנגעמערקט. אייניקע בורזשואזע אונ סאָציאל־פאשיסטישע צייטונגענ האָבנ עס געפרווט פארשוויגנ, נאָר לאנג שווייגנ האָט מענ ניט געקאָנט אונ ארויסטרעטנ אָפנ אונ אָפלייקענעג די וויכטיקייט פונ שאפנ די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט וואָלט באטייט פארלירנ די ווירקונג אפ די מאסנ, האָבנ זיי אָנגעהויבנ ריידנ, אז אינ אלגעמיינ איז דאָס ניט קיינ שלעכטע זאכ, נאָר בא דער סיסטעמ פונ קאָלווירטנ וועט די פריוואטע איניציאטיוו אינ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט דערשטיקט ווערנ אאוו. אָבער ווי די ייִדישע בורזשואזיע אונ אירע פארטייענ, די ציוניסטנ אונ אנדערע, זאָלנ זיכ ניט באמיִענ צו טרייבנ רעכילעס, וועלנ זיכ די ייִדישע ארבעטער אונ האָרעפאשניקעס פאנאנדערקלייבנ אינ אלע ליגנס.

דעריינ העלפנ זיי די פאָרגעשריטענע רעוואָלוציאָנערע ארבעטער מיט זייערע פארטייענ. מיר האָבנ אינ אויסלאנד אינ אלע טיילנ פונ דער וועלט 18 הילפ־אָרגאניזאציעס פונ געזערד. זיי אלע זיינענ פריינטשאפטלעכ פארבונדנ מיט מאָפר אונ זיי פאָפוליאריזירנ מיט אלע מיטלענ די נאציאָנאלע פאָליטיק פונ דער ראטנמאכט, באזונדערס בענעגייע די ייִדישע מאסנ, אונ העלפנ אונדז מאטעריעל. זיי וועלנ, פארשטייט זיכ, איצט באדייטנדיק פארשטארקנ אונ אנטוויקלענ זייער ארבעט, וואָרעמ דער רעגירונג־אקט פונ 7־טנ מיי וועט זיי צוגעבנ מער ענערגיע, מוט אונ איינגעשפארטקייט.

מיר וועלנ געבנ א קורצע כאראקטעריסטיק פונ איינער פונ די בעסטע געזערדישע הילפ־אָרגאניזאציעס אינ אויסלאנד, קעדיי דער לייענער זאָל באקומענ א פאָרשטעלונג וועגנ דער באדייטונג, וואָס זייער ארבעט האָט פאר אונדז. לאָמיר נעמענ אשטייגער דעמ „איקאָר" אינ אמעריקע. ער איז אנטשטאנענ קימאט גלייכצייטיק מיטנ געזערד, מיט 10 יאָר צוריק, אונ האָט אונדז איבערגעשיקט גאנצ באדייטנדיקע געלטסומענ אינ אויסלענדישער וואליוטע אונ אינ מאשינעס.

זינט מיר האָבנ אָנגעהויבנ פירנ די ארבעט אינ בירעבידזשאנ, (1928), האָט זיכ דער „איקאָר" איבערגעשלאָסנ אָפ צו באדינענ דעמ דאָזיקנ ראיאָנ. ער האָט אָרגאניזירט זייער אנ אווטאָריטעטע עקספע־דיציע, וואָס האָט זייער ערנסט אויסגעפאָרשט דעמ ראיאָנ אונ האָט ארויסגעלאָזט אינ אויסלאנד א סאָלידע ארבעט וועגנ בירעבידזשאנ. פאר די דאָזיקע יאָרנ האָט דער „איקאָר" אונדז איבערגעשיקט העכער א פערטל מיליאָנ דאָלער, מאשינעס אונ אינסטרומענטנ. אינ בירעביד־זשאנ האָבנ זיכ באוויזנ די ערשטע אווטאָמאָבילנ, מאָטאָציקלענ, טראק־טערס, עקסקאוואטערס, וואָס האָבנ גענומענ אופהייבנ דעמ ניט גערירט־באָדנ, פארייניקנ זײנע צעוואָרפענע פונקטנ אאוו.

דער „איקאָר" האָט צוגעשיקט דעטאלנ פאר סטאנדארט־הײזער, מאשינעס פאר עלעקטראָסטאנציעס, אויסשטאטונג פאר א בלעכ־פאבריק אאוו., קאָמפרעסאָרנ אונ א סאכ פארשיידענע זעגנ אונ אנדערע אינסטרומענטנ, א גאָרטנ־טראקטער, אנ עלעקטרישע וועשערײ, מעדי־קאמענטנ, מעדיצינישע אינסטרומענטנ אאוו. דאָס אלצ, וואָס מיר האָבנ אויסגערעכנט, גיט א געוויסע פאָרשטעלונג וועגנ דעמ, ווי אקטיוו די יידישע ארבעטער אונ האָרעפאשניקעס אינ אמעריקע אינטערעסירנ זיכ צו געזונט מאכנ די עקאָנאָמישע לאגע פונ די יידישע מאסנ אינ ססר. נאָכ א גרעסערע באדײטונג האָט די געזעלשאפטלעכע אונ פאָליטישע טעטיקײט פונ אזעלכע אָרגאניזאציעס ווי „איקאָר", וועלכע דעמאסקירנ די מיעסע רעכילעס, וואָס עס פארשפרייטנ אונדזערע סאָנימ. קעגנ די דאָזיקע רעכילעס שטעלט דער „איקאָר" זײנ ריכטיקע אינפאָרמאציע וועגנ ססר אונ באזונדערס וועגנ דער לאגע פונ די יידנ. די מיטהילפ־אָרגאניזאציעס קעמפנ קעגנ פאשיזמ אונ אנטיסעמיטיזמ אונ נעמענ אָנטייל אינ אלע קאמפאניעס צוזאמענ מיט די רעוואָלוציאָנערע עלע־מענטנ, זיי דעמאסקירנ די ציוניסטנ, זייערע מאכינאציעס אונ רעכי־לעס וועגנ ססר, זיי דעמאסקירנ אויכ די רעכילעס פונ די יידישע סאָציאל־פאשיסטישע פארטייענ, ווי דער „בונד" אונ אנדערע. אלס קלאל, ארבעטנ געוויינלעכ די מיטהילפ־אָרגאניזאציעס פונ געזערד אינ קאָנטאקט מיט דער געזעלשאפט „פרײנט פונ ססר" אינ אויסלאנד. „איקאָר" שטיצט זיכ דעריקער אָפ די יידישע רעוואָלוציאָנערע ארבעטער.

די דאָזיקע מיטהילפאָרגאַניזאַציעס פונ געזערד אינ אויסלאַנד העלפנ אונדז מיט מענטשנ אונ קוואַליפיצירטע אַרבעטער, אינ וועלכע מיר האָבנ זיכ נענייטיקט אינ בירעבידזשאַנ. מע האָט אונדז געשיקט אַגראָנאָמענ, אינזשעניערנ, טעכניקער אונ אַנדערע ספּעציאַליסטנ. די דאָזיקע כאַווייריִמ האָבנ אונדז מיט זייער שלאָגלערישער געניטער אַר־בעט געהאָלפנ אונ העלפנ נאָכ איצט אויכ פראַקטיש בויענ די יידישע אווטאָנאָמע געגנט. עמעס, ניט אַלע, וואָס זיינענ געקומענ פונ אויס־לאַנד, זיינענ דאָרט פאַרבליבנ. א גרויסער טייל האָט דאָרט אָפּגעאַרבעטנ א געוויסע צייט אונ האָט זיכ ניט געקאָנט צופּאַסנ צו דער אַרבעט פונ פּיאָנערנ אינ א נייער ניט באַווינטער געגנט אונ האָט זיכ איבער־געקליבנ אינ אַנדערע געגנטנ פונ פאַרבאַנד. אָבער די, וועלכע האָבנ זיכ פאַרפעסטיקט אינ דער יידישער אווטאָנאָמער געגנט, אַרבעטנ גוט.

אינ דער יידישער אווטאָנאָמער געגנט זיינענ פאַראַנ אַרבעטער אונ ספּעציאַליסטנ, וועלכע זיינענ געקומענ פונ אַמעריקע, ליטע, לעטלאַנד, אַרגענטינע, פראַנקרייכ, דייטשלאַנד, פּוילנ, בעלגיע, פּאַלעסטינע אאַוו. זיי אַלע האָבנ מיט זייער שלאָגלערישער אַרבעט מיטגעהאָלפנ די דער־פאָלגנ פונ בירעבידזשאַנ אונ האָבנ מיטגעהאָלפנ צו פאַרוואַנדלענ אים אינ דער יידישער אווטאָנאָמער געגנט.

מיר האָפנ, אַז אויכ אָפּ ווייטער וועלנ מיר אויפנעמענ פונ אויס־לאַנד יידישע אַרבעטער, וואָס זיינענ נייטיק פאַר דער בויונג פונ דער יידישער אווטאָנאָמער געגנט, אָפּ צו פאַרגיכערנ די טעמפּנ פונ איר וווּקס, אויפנעמענ אינ אַזאַ צאָל, ווי עס וועלנ אונדז דערלויבנ די באַ־דינגונגענ.

דער ענטוזיאַזמ פונ די יידישע אַרבעטער, וועלכנ ס'האָט אַרויסגע־רופנ די אויסבילדונג פונ דער יידישער אווטאָנאָמער געגנט, איז זייער גרויס. ס'איז גענוג זיכ צו דערמאָנענ אָפּ אַזאַ פאַקט, ווי דער מיטינג, וועל־כער איז איינגעאָרדנט געוואָרנ אינ ניו־יאָרק לעקאָוועד דעמ שאַפנ די יידישע אווטאָנאָמע געגנט, וואָס האָט צונויפגעקליבנ העכער 12 טויזנט אַנטיילנעמער. ווענ עס וואָלטנ מעגלעכ געווענ אַזעלכע מיטינגענ אינ די זיכ פאַשיזירנדיקע לענדער, וואָלטנ מיר אויכ דאָרטנ אָנ צווייפל גע־האָט ניט קיינ וויניקער אימפּאַזאַנטע אָפּקלאַנגענ.

אפ ווײַטער באַם אָפּקלײַבנ אַרבעטער אונ טעכנישנ פּערסאָנאַל פונ אויסלאַנד פאַר דער ייִדישער אויטאָנאָמער געגנט וועט מענ דאַרפנ זײַער זאָרגעוודיק דורכקאָנטראָלירנ, צי די דאָזיקע מענטשנ טויגנ פאַר די שווערע באַדינגונגענ אינ דער נײַער געגנט — סײַ אינ סאָציאַלער הינזיכט סײַ לויט דער פּראָפעסיאָנעלער קוואַליפיקאַציע. מיר דאַרפנ באַקומענ אַזא עלעמענט, וואָס זאָל זיכ לײַכט קאָנענ צונויפלעבנ אינ אײנ אַרבעט־מישפּאָכע מיט אַלע בויער פונ דער סאָציאַליסטישער ייִדישער אויטאָנאָמער געגנט.

די ייִדישע אויטאָנאָמע געגנט איז א קינד פונ דער לענינישער נאַציאָנאַלער פּאָליטיק. זי וועט וואַקסנ, קרעפטיקנ זיכ אונ אַרײַנטראָגנ איר בײַלעק אינ דער אַלגעמײנער ברידערלעכער פעלקער־מישפּאָכע פונ פססר, וואָס בויט אונטער דער אָנפירונג פונ לענינס—סטאַלינס פּאַרטײ די אָנקלאַסעווע סאָציאַליסטישע געזעלשאַפט.

ביילאגעס

כ' קאלינינס רעדע

אפנ אופנעמ פונ דער מאסקווער ארבעטער-דעלעגאציע, וואס האט אימ באזוכט דעמ 28/VI 1934

— אינ ראטנפארבאנד, — זאגט כ' קאלינינ, — איז פאראנ בא 3 מיליאנ יידנ אונ קײנ מעלוכישער יידישער אײנס איז ביז איצט ניט געווענ. די אויסבילדונג פונ דער יידישער אווטאנאמער געגנט שאפט א פעסטנ פונדאמענט פונ דער יידישער נאציאנאליטעט.

איכ באטראכט בירעבידזשאנ פונעמ שטאנדפונקט פונ גרויסע פער־ספעקטיוונ. מיט דעמ פאקט פונ שאפנ די יידישע אווטאנאמע געגנט ווערט די יידישע פעלקערשאפט קאנסאלידירט אונ באקומט אלע סימא־נימ פונ א נאציע. דאס שאפנ די יידישע אווטאנאמע געגנט עפנט פער־ספעקטיוונ פארנ ווײטערדיקנ אויפבלי פונ דער יידישער קולטור, נאציא־נאל לויט איר פארמ, סאציאליסטיש לויט איר אינהאלט. איכ פערזענלעכ האלט, אז אינ א יאר 10 ארומ וועט בירעבידזשאנ זײנ דער גרונטלעכער קולטור־צענטער פונ די יידי־שע ארבעטנדיקע מאסנ.

די געצוווּנגענע אפגעזונדערטקײט, וואס איז געווענ דיקטירט דורכ דער פאליטיק פונ דער צארישער רעגירונג, האט פארקאנסערווירט די לעבנספײיקײט פונ דער יידישער באפעלקערונג אינעמ געטא־שאלעכצ. אונ ערשט מיט דער פאנאנדערוויקלונג פונ דער סאציאליסטישער בויונג, ווענ עס ווערט פארווירקלעכט דער ברידערלעכער צוזאמענבונד פונ די ארבעטנדיקע פונ אלע נאציאנאליטעטנ, האבנ זיכ פאר די יידישע אר־בעטנדיקע מאסנ אונ באזונדערס פאר דער יידישער יוגנט געעפנט גראנ־דיעזע פערספעקטיוונ.

די ייִדישע מאסנ לעבנ אונ ארבעטנ אינעמ לאנד פונ די ראטנ צו־
גלײַכ מיט אלע ארבעטנדיקע פונ אנדערע נאציאנאליטעטנ. אט איז אינ
מאסקווע פאראנ 40 טויזנט ייִדישע פראלעטאריער, וואס ארבעטנ אינ
די גרעסטע אונטערנעמונגענ. אינ די אינדוסטריעלע שטעט פונ ווײַסרוס־
לאנד זײַנענ דא זאוואדנ, ווו די ייִדישע ארבעטער באטרעפנ 90 פראצ־
צענט. די ייִדישע שטעטלדיקע מאסנ, וואס גייענ אינ אונדזערע פאב־
ריקנ אונ זאוואדנ אונ אינ דער סאציאליסטישער לאנדווירטשאפט אפ
די ערד־פאנדנ, וואס זײַנענ פאר זיי אויסגעטיילט, ליקווידירנ מיטנ
ווארצל די שטייגערישע איבערבלײַבעכצנ פונעמ פארשאלטענעמ געטא
אונ באהעפטנ זיכ צומ נײַעמ סאציאליסטישנ ארבעט־לעבנ, וואס מעקט
אפ די שפורנ פונ נאציאנאלער באגרענעצטקייט אונ אפגעפרעמדטקייט.

די אויסבילדונג פונ דער ייִדישער אווטאנאמער געגנט, האלט איכ,
איז פאר אונדז באזונדערס ווערטפול דערמיט, וואס דאס גיט די מענ־
לעכקייט, דורכ קאנצענטרירנ באדײַטנדיקע ייִדישע ארבעטנדיקע מאסנ
אינ דער פארמ פונ א מעלוכישנ איינס, אויפהייבנ אפ א העכע־
רער שטופע די קולטור־שטייגערישע באדינגונג פונ
די דאזיקע מאסנ אונ שאפנ א פעסטנ באדנ פאר
עקאנאמישנ אונ קולטורעלנ אויפבלי פונ דער
ייִדישער נאציאנאליטעט.

די גרינדונג פונ דער ייִדישער אווטאנאמער געגנט באטראכט איכ,
אזוי ארומ, ווי א רעזולטאט פונעמ קאנסעקווענטנ דורכפירנ די נאצי־
אנאלע פאליטיק פונ דער ראטנמאכט, וואס איז געצילט צו באווארענענ
דעמ עקאנאמישנ אונ קולטורעלנ אויפבלי פונ אלע נאציאנאליטעטנ,
וואס לעבנ בא אונדז אינ פארבאנד.

ביראבידזשאנ וועט, אנ צווייפל, ווערנ א בליענדיקע געגנט,
אונ די ייִדישע באפעלקערונג דארט וועט שוינ ניט וויסנ פונ יענע
ספעציפישע שטריכנ, וואס זײַנענ געווענ בייסנ צאריזמ אייגנטימלעכ
דעמ פארשטויסענעמ, דערשלאגענעמ ייִדישנ ארבעטנדיקנ אינ די שטעט־
לעכ פונ אוקראינע, פוילנ, ווײַסרוסלאנד. די שוועריקייטנ אינעמ סאצי־
אליסטישנ באהערשנ אט די נאכ רויע, אבער אויסשליסלעכ רײַכע געגנט
וועלנ אויסשמידנ א נײַעמ טיפ ייִד. די איצטיקע פיאנערנ פונ

באהערשנ די נײַע געגנט וועלנ שאפנ א פעסטנ, גע־זונטנ דאָר. די ווידערשטאנד־קראפט אינעם קאמפ פאר באהערשנ די נאטור־רײַכטימער פונ דער געגנט האָט דאָ א קאָלאָסאלע פאָזיטיווע באדײַטונג. דער צווייטער דאָר בירעבידזשאנער ייִדנ — דאָס וועלנ זײַנ, אויב מע קאָנ זיכ אזוי אויסדריקנ, קאָוובויענ בענעגייע דער נאטור, אָבער, פארשטייט זיכ, אינעם סאָציאַליסטישנ באנעם פונ דעמ דאָזיקנ וואָרט. שוינ בײַ די איצטיקע באדינגונגענ, ווייס איכ, שאפט זיכ אינ בירעבידזשאנ אָט דער נײַער טיפ ארבעטמענטש.

שוינ איצט הייבנ אָנ די ארבעטער אונ קאָלווירטניקעס פונ בירעביד־זשאנ ביסלעכווײַז צו באהערשנ דעמ נײַעמ קאנט. זיי פארמאָגנ ניט שלעכטע, קולטורעלע וווינונגענ. עס אנטוויקלט זיכ די אָרטיקע אינדוסטריע אונ די לאנדווירטשאפט. עס וואקסט דער מאטעריעלער באזיס פאר דער ווײַטערדיקער אנטוויקלונג פונ דער געגנט. בײַ דער באפעלקערונג איז א גוטע, מונטערע שטימונג.

אינדערעמעסנ, דאָס איז דאָכ א לאנד, אינ אויסערגעוויינלעכס לויט זײַנע נאטירלעכע רײַכטימער. דאָרט זײַנענ פאראנ גרויסע וואלד־רײַכטי־מער, רויכווארג, פיש, קאָסטבארע מינעראלנ, גרויסע ארצ־אויצרעס, דאָרט איז פאראנ אלצ, אפילע גאָלד.

די מעלוכישע אויספורעמונג פונ בירעבידזשאנ עפנט ברייטע פערספעקטיווג פאר דער עקאָנאָמישער אנטוויקלונג פונ דער געגנט. די גאנצע ווײַטערדיקע ארבעט אינ בירעבידזשאנ באקומט א מעלוכישנ מאסשטאב אונ רופט ארויס גרויסע מעלוכישע פראָבלעמענ צו באהערשנ די געגנט.

דאָס, וואָס די ערשטע צײַט וועט דעריקער אנטוויקלט די אָרטיקע באדינונג־אינדוסטריע, וועט געבנ די מעגלעכקײַט צו פארפעסטיקנ אינ דער געגנט א גרעסערע צאָל איבערוואנדערער. א באזונדערע באדײַטונג האָט פאר בירעבידזשאנ דאָס שאפנ אנ אייגענע דערנערונג־באזע.

מיט דער פארפעסטיקונג פונ די אָרטיקע סאָוועטישע, פארטייִשע אָרגאניזאציעס, מיטנ וווּקס פונעמ פראָלעטאריאט וועט, אָנ שום צוויפל, וואקסנ דער אלגעמיינער וווילשטאנד פונ דער געגנט אונ די פאנאנ־דערוויקלונג פונ דער אינדוסטריע אינ גרויסע מאסשטאבנ. אינעמ פלאנ

פונעמ צווייטנ פינפיאָר איז אײַנגעשלאָסנ אײנע פונ די גרעסטע נײַבויונגענ פונ אַלפאַרבאַנדישער באַ־דײַטונג — דער ווײַטמיזרעכדיקער מעטאַלורגישער קאָמבינאַט — אפ דער באַזע פונ די אײַזנאַרצ־רײַכטימער פונ כינגאַנ, וואָס געפינענ זיכ אפ דער טעריטאָריע פונ בירעבידזשאַנ, אונ פונ די בורייער קוילנ, וואָס ליגנ האַרט באַ דער גרענעצ פונ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט. שוינ אינ 1937 יאָר ווערט דאָ פאָרויסגעזענ אַרויסצולאָזנ 40 טויזנט טאָנ פאַרטיקע טשוהונ־פּראָ־דוקציע.

בירעבידזשאַנ האָט קאָלאָסאַלע פערספּעק־טיוונ פאַר דער פאַנאַנדערוויקלונג פונ דער סאָציאַ־ליסטישער בויונג.

אַנ אווטאָנאָמע געגנט איז אַ גרויסע זאַכ באַ אונדז אינ פאַרבאַנד. די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט וועט האָבנ איר פאַרשטייערשאַפט אינעמ נאַציאָנאַליטעטנ־ראַט אונ אויכ באַמ וציק אונ ראַטפאָלקאָמ, אַ זעלב־שטענדיקנ בודזשעט, אונ אייגענעמ פינפיאָר־פּלאַנ.

דאָס גרינדנ די אווטאָנאָמע געגנט העכערט שטאַרק די ראָליע אונ די באַדײַטונג פונ אונדזערע אָרגאַניזאַציעס — קאָמערד אונ געזערד, וואָס דאַרפנ, אָנשפּאַרנדיק זיכ אפ דער אונטערשטיצונג פונ די אַרבעטנדיקע מאַסנ אינ רספסר, אוקראַינע אונ ווײַסרוסלאַנד, געבנ אָר־גאַניזאַציאָנעלע אונ קולטורעלע הילפ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט.

פעסט אָרגאַניזירנ די איבערוואַנדערונג, באַ־וואָרענענ אַ גוטנ אָפּקלײַב — אָט וואָס ס'איז איצט דאָס סאַמע וויכטיקע פאַר בירעבידזשאַנ. פונוואַנענ זאָל מענ שעפּנ די קאַדרענ? קלאָר, אַז דער גרונט־קוואַל פונעמ מענטשנ־מאַטעריאַל איז דאָס שטעטל אונ די קליינע שטעט, ווו עס לעבט אַ קאָמפּאַקטע ייִדישע באַפעלקע־רונג. כוצ דעמ, ווי דאָס איז שוינ געווענ אינ דער פּראַקטיק פונ באַ־זעצנ בירעבידזשאַנ, וועלנ אַהינ אָנ צווייפל, צוזאַמענ מיט דער פאַר־פעסטיקונג פונ דער געגנט, אַרײַנוואַנדערנ באַשטימטע שיכטנ ייִדישע אַרבעטער פונ אויסלאַנד. בירעבידזשאַנ פילט אַ שאַרפנ מאַנגל אינ קוואַליפיצירטע אַרבעטקראַפט. ער פאָדערט שטיינ־אַרבעטער, סטאָ־

ליערס, טעסלער, שלאָסער אונ ארבעטער פונ אנדערע קוואליפיקאציעס, וואָס צווישנ די ייִדישע ארבעטלאָזע אינ אויסלאנד זײַנענ זיי פאראנ זייער פיל.

באַרירנדיק די אויפגאבעס פונ די ארבעטער אינ מאָסקווע אונ אנדערע אינדוסטריעלע צענטערס, אינעמ זינ פונ געבנ קאָנקרעטע הילפ דער בויונג פונ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט, שטרײַכט מיכאיל איוואנאָוויטש באזונדערס אונטער די באַדײַטונג פונעמ מאטעריעלנ אונ קולטורעלנ שעפטומ פונ די ארבעטער־אָרגאניזאציעס איבער בירעבידזשאנ.

— ס׳איז נייטיק אײַנצושטעלנ א פעסטע פארבינדונג צווישנ די שעפ־אָרגאניזאציעס מיט דער יונגער אווטאָנאָמער געגנט. די ייִדישע ארבעטער קאָנענ געבנ א וועזנטלעכע הילפ דער נײַ־געשאפענער געגנט דורכ דעמ, וואָס זיי וועלנ ארויסרוקנ פונ צווישנ זיכ פארשיידענע טוער פאר בירעבידזשאנ. די פראָפאריינענ, די קולטור־אָרגאניזאציעס, דער ייִדישער טעאטער אאא. קאָנענ אויפטאָנ זייער פיל אפ מיטצוווירקנ דעמ אויפבוי פונ בירעבידזשאנ.

— געוויס וועט צוזאמענ מיט דער אנטוויקלונג פונ דער אינדוסטריעלער בויונג אינ בירעבידזשאנ נייטיק ווערנ א מאסנ־צופלוס אינ דער ערשטער ריי פונ הויכ־קוואליפיצירטע ארבעטער פונ אונדזערע גרויסע צענטערס, באזונדערס פונ מאָסקווע. די דאָזיקע הילפ וועט מענ מוזנ אָרגאניזירנ. אונ עס קאָנ קיינ שומ צווייפל ניט זײַנ דערינ, אז דער ייִדישער ארבעטער וועט ארויסווײַזנ א קאָלאָסאלנ אינטערעס צו דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט, וואָס בויט זיכ אינ ראַטנפארבאנד.

רייִדנדיק וועגנ דער קולטורעלער הילפ פאר בירעבידזשאנ, שטרײַכט כ׳ קאלינינ באזונדערס אונטער די פליכטנ פונ דער ייִדישער ליטעראטור פאר בירעבידזשאנ.

— דאָרט, — זאָגט מיכאיל איוואנאָוויטש, — אינ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט וועלנ די ייִדישע סאָוועטישע שרײַבער געפינענ געזונטע, נארהאפטיקע זאפטנ פאר זייער שאפונג.

צומ שלוס זאָגט כאווער קאלינינ פאלגנדיקס:

— ווי איר זעט, איז די באשטימונג פונ דער רעגירונג

וועגן שאפן א ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט ניט קיין דעקלאראַציע, נאָר זי דרינגט ארויס קאָנסעקווענט פון די אויפ־גאבעס צו פארווירקלעכן די לעניגשע נאציאָנאלע פּאָליטיק. די באזעצונג און די פארפעסטיקונג פון דער געגנט, די אלמעגלעכע אנטוויקלונג פון איר אינדוסטריע, לאנדווירטשאפט און קולטור וועט באקומען די אַל־זייטיקע אונטערשטיצונג פון דער צענטראלער רעגירונג.

עס קאָן קיין שום ספק ניט זיין דערין, אז בא דער גינסטיקער אנטוויקלונג און אינטענסיווער באזעצונג פון בירעבידזשאן וועט זיך מיט דער צייט שטעלן די פראגע וועגן פארוואנדלען די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט אין א ייִדישער אווטאָנאָמער רעפּובליק.

כ' קאלינינס ענטפער

אפ די פראגנ פונעם ייטא-קאָרעספּאָנדענט אינ מאָסקווע וועגנ דער באַדײַטונג פונ שאפנ די יידישע אווטאָנאָמע געגנט

דער מאָסקווער קאָרעספּאָנדענט פונ דער „יידישער טעלעגראפנ-אגענטור“ ד. וו ע נ ד ר אָ וו האָט זיכ געווענדט שריפטלעכ מיט א ריי פראגעס צום פּאָרזיצער פונעם פאַרבאַנדישנ צענטראלנ אויספיר-קאָמיטעט אינ פאַרבינדונג מיט דער באַשטימונג פונ דער ראטנ-רעגירונג וועגנ פאַרוואנדלענ בירעבידזשאנ אינ א יידישער אווטאָנאָמער געגנט.

לויטנ אויפטראָג פונ כ' קאלינינ האָט ד. וו ע נ ד ר אָ וו באַקומענ פאָלגנדיקע ענטפערס אפ זײַנע פראגעס.

1. די פּרינציפּנ פונ דער סאָוועטישער נאַציאָנאלער פּאָליטיק ברענגענ דערצו, אז יעדע נאַציאָנאליטעט באַקומט איר אווטאָנאָמע מעלוכישע אויספורעמונג אינ באַשטימטע טעריטאָריעלע ראמענ. דער אויפשטײַג פונ נאַציאָנאלנ זעלבסטבאַוווסטזײַנ און אקטיוויקײַט פונ די ארבעטנדיקע פונ יעדער נאַציע האָט פאַרגיכערט די טעמפּנ פונ דער ווירטשאפטלעכער און קולטורעלער בויונג אינ די גרענעצנ פונ יעדער אווטאָנאָמער נאַציאָנאלער פאַראייניקונג. די סאָוועטישע נאַציאָנאלע פּאָליטיק האָט שוינ פולשטענדיק ארויסגעוויזנ איר טיפע לעבנספייִקײַט.

2. די יידנ האָבנ ביז איצט אליינ מינ אויספורעמונג ניט געהאַט, און דאָס האָט זיי געשטעלט אינ א ביסל אנ אנדער לאגע אינ פאַרגלײַכ מיט די איבעריקע נאַציאָנאליטעטנ.

שוינ אינ 1928 יאָר, ווענ די פאַרבאַנדישע רעגירונג האָט אויסגעטיילט דעמ בירעבידזשאנער ראיאָנ פונ ווײַטמיזרעכדיקנ קאנט אפ צו

באזעצנ האָט ארבעטנדיקע יידנ, האָט זי פאַרויסגעזעצן די מעגלעכקייט צו אָרגאַניזירנ אינעם האָזיקנ ראַיאָנ א יידישנ אווטאָנאָמענ איינס. בא הײַנטיקנ טאָג שפּילנ שוינ די באזעצטע יידנ אינעם דאָזיקנ ראַיאָנ די פירנדיקע ראָליע אינ דער גאַנצער ווירטשאַפטלעכער אונ קולטורעלער רעקאָנסטרוקציע פונעם ראַיאָנ. אָט דאָס האָט געמאַכט פאַר צוועקמעסיק אונ האָט פאַרגיכערט דאָס ארויסגעבנ די באַשטימונג פונ 7-טנ מײַ 1934 יאָר.

3. די איבערוואַנדערונג פונ די ארבעטנדיקע יידנ, וואָס איז פאַרבונדנ מיט צוגרייטנ ערד-פאָנדנ, מיט בויונג אאַוו., וועט זיכ קאָנענ א סאַכ ריכטיקער אונ גיכער פאַנאַנדערוויקלענ באַם פאַראַנענזײַנ פונ אנ אווטאָנאָמער געגנט. דער פּראָצענט יידישע באַפעלקערונג וועט אינ דער אווטאָנאָמער געגנט בא דער נײַער לאַגע וואַקסנ א סאַכ גיכער, איידער ביז איצט. מיט איינ וואָרט, די אנטוויקלונג פונ דער יידישער מעלוכעשאַפט וועט איבערגעגעבנ אינ די הענט פונ די ארבעטנדיקע יידנ.

4. די יידנ באַקומענ איצט דאָס, וואָס עס האָבנ בא אונדז אלע אנדערע נאַציעס: די מעגלעכקייט צו אנטוויקלענ מיט אייגענע פאַרייניקטע קויכעס זייער קולטור, א נאַציאָנאַלע לויט דער פאָרמ אונ א סאָציאַליסטישע לויטנ אינהאַלט, צו פאַרפעסטיקנ די ווירטשאַפט, צו האָבנ א פאַרשטייערשאַפט אינ די העכסטע געזעצגעבערישע אָרגאַנענ אונ פאַרנעמענ זייער אָרט אינ דער סאָציאַליסטישער בויונג צווישנ אלע אנדערע נאַציעס, האָבנ די שטיצע פונעם גאַנצנ ראַטנפאַרבאַנד אינ דער שווערער זאַכ פונ באַהערשנ די ווייניק באַוווינטע טעריטאָריע.

5. פונעם אויבנ געזאָגטנ דרינגט שוינ אויכ ארויס, אינ וואָס פאַר א זינ עס קאָנ זײַנ געווונטשנ די איבערוואַנדערונג פונ ארבעטנדיקע יידנ פונ אנדערע לענדער. עס קאָנענ אויפגענומענ ווערנ פונ דאָרט מענטשנ געזונטע, ארבעטפייִקע, וואָס זײַנענ גרייט אונ וואָס שטרעבנ צו באַטייליקנ זיכ אינ דער סאָציאַליסטישער בויונג, מענטשנ מיט אזעלכע פראָפעסיעס, וואָס זײַנענ בא אונדז אינ ראַטנפאַרבאַנד דעפיציט (בויער, טישלער, סטאָליער, מו־

ליערס, דערפארענע מיער פון פארשיידענע צווייגן לאנדווירטשאפט, קוואליפיצירטע מעטאליסטן, מאטאריסטן אאוו.).

דערביי קאן אבער ניט פאלן אפן בודזשעט פון ראטנפארבאנד די הוצאה, וואס איז נייטיק אף זייער פארן אהער, אף זייער איינארדענונג און אויסשטאטונג פון זייער ווירטשאפט.

די ייִדישע אויטאָנאָמע געגנט*

בירעבידזשאַנ איז לויטנ באַשלוס פונ דער רעגירונג פאַרוואַנדלט געוואָרנ אינ אַ ייִדישער אויטאָנאָמער נאַציאָנאַלער געגנט. אינ אָט די עטלעכע קאַרגע ווערטער איז אָפּגעשפּיגלט די רומפולע לענינישע נאַציאָנאַלע פּאָליטיק, וואָס ווערט אינ מעשעכ פונ העכער 16 יאָר פאַרווירקלעכט אינעמ ראַטנלאַנד.

דאָס צאַרישע רוסלאַנד, — די „טורמע פאַר פעלקער" — האָט געטאָנ אַלצ וואָס מעגלעכ, קעדיי צו זייענ פײַנטשאַפט צווישנ פאַרשיידענע נאַציאָנאַליטעטנ, וואָס האָבנ באַפעלקערט זײַנ קאָלאָסאַלע טעריטאָריע. צענדליקער באַפעלנ האָבנ באַגרענעצט דאָס רעכט פונ דער ייִדישער באַפעלקערונג, פאַרווערט די ייִדנ צו וווינענ אינ די אָדער אַנדערע פונקטנ פונ רוסלאַנד, אײַנגעשטעלט אַ פּראָצענט-נאָרמע פאַר ייִדנ אינ די לערנ-אַנשטאַלטנ, באַגרענעצט דאָס צונעמענ זיי אינ די זאַוואָדנ אאַוו. אאַז. דאָס אַלצ איז געטאָנ געוואָרנ צוליב דעמ, קעדיי צו פאַרטושנ די קלאַסנ-ווידערשפּרוכנ, וואָס האָבנ געפרעסנ דאָס לאַנד, מיטנ אונטערהעצנ איינ נאַציאָנאַליטעט אַפּ דער צווייטער. ווי אַ ווילדער קאָשמאַר שטייענ אויפ די בילדער פונעמ איזדיעקעווענ זיכ איבער די ייִדנ, דער בייליס-פּראָצעס, דער קישענעווער, אָדעסער, האָמלער פּאָגראָמענ, וואָס זײַנענ דורכגעפירט געוואָרנ מיט דער בראָכע פונ דער צאַרישער רעגירונג.

אינ 1905 יאָר האָט לענינ געשריבנ: „...פאַנאַנדערציִענדיק די ראַסנפײַנטשאַפט אונ דעמ שוואָטימ=האָס, קאָנ די רעגירונג אַפּ אַ צײַט פאַרהאַלטנ די אַנטוויקלונג פונעמ קלאַסנקאַמפּ, אָבער נאָר אַפּ אַ קור-

*לייטאַרטיקל פונ „איזוועסטיאַ" פונ 10-טנ מײַ, 1934 יאָר.

צער צײַט און הערצו מיטנ פרײַז פונ נאָכ גרעסערנ פארברייטערנ דאָס פעלד פאר א נײַעמ קאמפ, מיטנ פרײַז פונ נאָכ גרעסערנ פאָלק־צאָרנ קעגנ דער זעלבסטהערשאפט".

די אָקטיאבער־רעוואָליוציע האָט געמאכט א סאָפ צו דער נאציאָנאלער אומגלײַכהײַט. פאר אונדזערע אויגנ זײַנענ אויסגעוואָקסנ בליִענדיקע נאציאָנאלע רעפובליקנ, קאנטנ און געגנטנ. די זיבנ רעפובליקנ, וואָס גייענ אריינ אינעמ פאַרבאנד פונ די סאָוועטישע סאָציאַליסטישע רעפובליקנ — איז אנ אײנהײטלעכע סאָלידארע פאמיליע, וואָס ווענדט אלע אירע קויכעס אפ אויסצובויענ די אָנקלאסעווע סאָציאַליסטישע געזעלשאפט.

אָבער אויב פאר אונדז איז די נאציאָנאלע פראגע שוינ געלייזט, איז אפ פינפ זעקסטל פונעמ ערדקײַלעכ פארבלײַבט די זעלבע לאגע, וועגנ וועלכער וולאדימיר איליטש האָט גערעדט.

„די שטורעמ־אידײ ווערט רײַפ אינעמ באוווסטזײַנ פונ די מאסנ". אלצ מער און מער וואקסט אָג דער רעוואָליוציאָנערער קריזיס. קעדיי אויסצומײַדנ איִמ, קעדיי צו פארהאלטנ דעמ אומראכמאָנעסדיקנ גאנג פונ דער געשיכטע, ווערנ אויסגענוצט אלע מיטלענ פונ דעמ אָפענעמ בלוטיקנ פאשיסטישנ טעראָר ביז דעמ שוינ אויסגעפרוּווטנ מעטאָד — פאנאנדערצינדנ דעמ זאָאָלאָגישנ נאציאָנאלנ האס.

מיטנ אָנשטעל פונ וויסנשאפטלעכע טעאָריעס פריידיקנ די נײַגעבאקענע „געלערנטע" האָס מאכנ אונטערטעניק די „נידעריקערע" ראסע אונטער דער „העכערער", זיי פריידיקנ עקספאנסיע אפנ מיזרעכ, וואָס ווערט ארויסגערופנ קלוימערשט דורכ דער באזונדערער מיסיע פונ דעמ אָדער אנדער פאָלק אאוו.

אָבער פונקט אזוי ווי אמאָל אינ רוסלאנד האָט די נאציאָנאלע פײַנטשאפט געקאָנט אָפציִענ אפ א קורצער צײַט די מאסנ פונ דער רעוואָליוציע, אָבער זי האָט ניט געקאָנט ראטעווענ די בורזשואזיע פונ איר אונטערגאנג, איז אויכ איצט וועלנ קיינע שומ ראסנ־טעאָריעס ניט ארײַנבלאָזנ קיינ לעבנ אינ דעמ קאפיטאליזמ, וואָס איז פארמישפעט פונ דער געשיכטע.

552—4

אינעמ שײַנ פונ דעמ אלעמ איז דאָס פארוואנדלענ בירעבידזשאנער ראיאָנ אינ אנ אויטאָנאָמער נאציאָנאלער געגנט — א פאקטער פונ א קאָלאָסאלער פּאָליטישער באדײַטונג.

בירעבידזשאנ איז א געגנט מיט א קאָלאָסאלער צוקונפט. איר טעריטאָריע — 70 טויזנט קוואדראט־קילאָמעטער — באטרעפט ווי בעלגיע אונ האָלאנד צוזאמענ גענומענ. פאלעסטינע איז לויט איר טעריטאָריע אינ דרײַ מאָל קלענער פונ בירעבידזשאנ. דאָ געפינענ זיך גרויסע אײַזנארצ־רײַכטימער, ברייטסטע ערד־מאסיוונ, וואָס קאָנענ ווערנ טווע־פאבריקנ. פאבריקנ פונ פעטס, פלייש, פוטער, פיבערס אאוו. די רײַכסטע וועלדער שאפנ א באזע צו אנטוויקלענ די וואלד־אינדוסטריע, זעגמילנ, וואלד־כימישע אונ האָלצ־באארבעטונג־אינדוסטריע. מיטנ באהערשנ די אלע רײַכטימער באשעפטיקנ זיך די ארבעטנדיקע יידנ, די, וואָס וווינענ איצט אינ דעמ ראיאָנ, אונ די, וואָס וואנדערנ איבער אהער פונ פארשיידענע ערטער פונעמ ראטנפארבאנד אינ פונ אויסלאנד.

דאָס גאנצע לאנד העלפט קעסיידער בירעבידזשאנ מיט מענטשנ, מיט מאשינעס, מיט מאטעריעלע רעסורסנ.

אָט די אויפמערקזאמקײַט אונ הילפ פונעמ לאנד איז א גאראנטיע פונ דער דערפאָלגרײַכער אנטוויקלונג פונ בירעבידזשאנ. די לעצטע באשטימונג פונ ציק פונ פססר עפנט אויפ נאָכ גרעסערע מעגלעכקײַטנ צו פארוואנדלענ די יידישע אויטאָנאָמע געגנט אינ א פארגעשריטענעמ ראיאָנ פונ ראטנפארבאנד.

ניט קיינ זיסינקע רײדעלעכ וועגנ דעמ „פארשפּראָכענעמ לאנד", ניט קיינ נאציאָנאליסטישע אָפנארערײַ, נאָר *עמעסע פראָלעטארישע הילפ* גיט דאָס לאנד, ווו עס בויט זיך דער סאָציאליזמ, פאר אלע פעלקער, וואָס וווינענ אינ איִמ, דערונטער אויכ דעמ יידישנ פאָלק.

פירנדיק אנ אומראכמאָנעסדיקנ קאמפ קעגנ די רעשטנ פונ די קאפיטאליסטישע עלעמענטנ צווישנ די יידנ אינ בירעבידזשאנ, וועלנ די ארבעטנדיקע מאסנ פונ דער יידישער אויטאָנאָמער געגנט זיך דערשלאָגנ איר פולנ אויפבלי.

„מיר האָבנ פארניכטעט דעמ נאציאָנאלנ יאָכ. מיר האָבנ פארניכטעט די נאציאָנאלע פריווילעגיעס אונ האָבנ איינגעשטעלט נאציאָנאלע גלײַכבאַ־רעכטיקונג. מיר האָבנ פארניכטעט די מעלוכישע גרענעצנ אינעמ אלטנ זינ פונ וואָרט, די גרענעצ־סלופעס אונ די טאמאָזשנע־צוימענ צווישנ די נאציאָנאליטעטנ פונ פססר. מיר האָבנ איינגעשטעלט די איינהייט פונ די עקאָנאָמישע אונ פאָליטישע אינטערעסנ פונ די פעלקער אינ פססר"

(ס ט א ל י נ).

ש. דימאַנשטײַנ

אָרגאַניזירנ די וויסנשאַפטלעכע אויספאָרשונג פונ דער סאָציאַל־עקאָנאָמישער רעקאָנסטרוק־ציע פונ די יידישע מאסנ

לענינ האט אונדז געלערנט, אז סאָציאַליזמ דאָס איז דיסקאָנט. אויב אינ דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט הערשט א געוויסע אנאַר־כיע סײַ אינעמ פּראָדוציר־פּראָצעס, אזוי אויכ אינ דער פאַרטײלונג פונ דער פּראָדוקציע, אונ דאָס איז אײנער פונ די מאָמענטנ, וואָס רײַסנ ארונטער די קאַפּיטאַליסטישע סיסטעמ, איז די פּראָלעטאַרישע ווירט־שאַפטס־סיסטעמ געגרינדעט אפנ פּלאַניר־פּרינציפּ, ווײַל ס'איז דאָ א רע־אַלע מעגלעכקײט אונ אלגעמײנע נויטווענדיקײט פריער צו דיס־קאָנטירנ אונ נאָכדעמ שאַפנ דעמ ווירטשאַפטלעכנ פּלאַנ.

אינ אונדזער ארבעט צווישנ די יידישע מאסנ שטײט פאַר אונדז די גאַנצע צײַט די שאַרפע באַדערפעניש אינ א גענויעמ דיס־קאָנט פונ די סאָציאַל־עקאָנאָמישע פּראָצעסנ, וואָס קומענ פאָר בײַ דער יידישער באַפעלקערונג אינ אונדזער סאָוועטישנ לאַנד. די עקאָנאָ־מישע ארבעט אונדזערע טראָגט אינגאַנצנ א סאָציאַליסטישנ כאַראַק־טער אונ זי דאַרפ זײַנ געגרינדעט אפ געוויסע וויסנשאַפטלעכע יע־דיעס, וואָס אָנ זײ איז אוממעגלעכ צו פירנ א קאָנקרעטע טאָגטעגלעכע ארבעט.

זעלבסטפאַרשטענדלעכ, מוז מענ זיכ רעכענענ מיט דער קאָנקרעטער לאַגע, וואָס עקזיסטירט בײַ אונדז. די אלגעמײנע סטאַטיסטיק בײַ אונדז

אינ לאַנד ווערט געפירט לויט דעמ טעריטאָריעלנ פּרינציפּ, ווײַל דאָס איז פיל צוועקמעסיקער, איידער לויטנ נאַציאָנאַלנ. מיר ווייסנ גאַנצ גוט, אַז קימאַט יעדע נאַציע געפינט זיכ אינ איינ צײַט אינ פאַרשיי-דענע רעפּובליקנ. די עקאָנאָמישע סטאַטיסטיק ווערט אָבער געפירט הויפּטזאַכלעכ לויט די אינדוסטריעלע אונטערנעמונגענ, לאַנדווירט-שאַפטלעכע אאַוו., וואָס געפינענ זיכ אינ באַשטימטע ערטער, אינ רע-פּובליקנ. אונדזער אַלגעמיינע סטאַטיסטיק, ווי געזאָגט, מוז זיכ באַזירנ אַפנ טעריטאָריעלנ פּרינציפּ און זי קאָנ נאָר אינ אַ געוויסנ טייל אויכ דיסקאָנטירנ דעמ נאַציאָנאַלנ מאָמענט. דערבײַ איז ניט אַלעמאָל גיט מענ אימ אָפּ די נייטיקע אַכט.

אַפּ וויפל די ייִדישע מאַסע געפינט זיכ געוויינלעכ אומעטומ אינ דער מינדערהײַט, קומט אונדז אויס אָנצווענדנ אַ רײ הילפ-מיטלענ אַפּ צו באַקומענ די נייטיקע און גענויע פּינקטלעכע סאָציאַל-עקאָנאָמישע יע-דיעס, אינ וועלכע מיר נייטיקנ זיכ פאַר אַ וויסנשאַפטלעכנ אַנאַליז.

אַ געוויסע צײַט האָט זיכ מיט עקאָנאָמסטאַטיסטישער אַרבעט פאַר-נומענ דער „אָרט". נאָכ דעמ, ווי דער „אָרט" האָט זיכ אַרײַנגעגאָסנ אינ געזערד, האָט זיכ מיט דער אַרבעט גענומענ באַשעפטיקנ דער „קאָמ-ערד". ס'איז געווענ אַ צײַט, ווענ די קאָנטינגענטנ-פראַגע פאַר דער ייִדי-שער איבערוואַנדערונג איז זייער ברייט אַרויסגערוקט געוואָרנ. דאַנ איז אַפילע געווענ אַ רעגירונגס-באַשטימונג וועגנ אַ ספּעציעלער קאָמיסיע אינ דער שפּיצ מיטנ פרעזידיומ-מיטגליד פונ פאַרבאַנדישנ ציק כ' שאַטמאַנ, וואָס האָט געזאָלט אַרויסשיקנ עקספּעדיציעס אינ די ערטער, פונוואַנענ עס גייט די ייִדישע איבערוואַנדערונג, קעדיי אויספאָרשנ די קאָנטינגענטנ-פראַגע. איבער צופעליקע סיבעס איז אָבער די קאָמיסיע צו איר אַרבעט דאַנ ניט צוגעטראָטנ.

שפּעטער איז די קאָנטינגענטנ-פראַגע קימאַט ווי אַראָפּ פונ טאָג-אָרדענונג אינ דער פאָרמ, ווי זי איז פריער געשטאַנענ. אַ ספּעציעלע באַראַטונג, וואָס איז פאָרגעקומענ באַמ אינסטיטוט פונ דער ייִדישער קולטור אינ קיעוו וועגנ דער ייִדישער עקאָנאָמישער וויסנשאַפטלעכער אַרבעט, האָט אַפילע געהאַט אָנגעמערקט אייניקע נײַע מאָמענטנ אינעמ צוגאַנג צו דער פראַגע אינ פאַרבינדונג מיט דער איבערוואַנדערונג אינ

בירעבידזשאנ. אָבער די וויסנשאַפטלעכע פאָרשונג פונ דער עקאָנאָמישער אַרבעט צווישנ דער יידישער באַפעלקערונג אינ ראַטנפאַרבאַנד איז די לעצטע יאָרנ גאַנצ קענטיק אָפּגעשוואַכט געוואָרנ, ווי אינ צענטער, אַזוי אויכ אויפ די ערטער. מיר האָבנ געהאַט בלויז איינצלנע פרוּוונ אויסצופאָרשנ באַזונדערע יידישע שטעטלעכ אינ אוקראַינע (בא א צענדליק שטעטלעכ), ווי אויכ אינ ווייסרוסלאַנד, אָבער נאָר ספּאָראַדיש.

די איצטיקע באַשטימונג פונ דער פּאַרטיי אונ רעגירונג צו פאַרוואַנדלענ בירעבידזשאַנ אינ א יידישער אויטאָנאָמער געגנט אונ די וויכטיקייט אינ פאַרבינדונג דערמיט פיל צו העכערנ אונדזערע טעמפּנ אינ דער אַרבעט פונ באַזעצנ די געגנט אונ פאַרגרעסערנ שטאַרק פונ יאָר צו יאָר די צאָל איבערוואַנדערער אהינ פאָדערט פונ אונדז גענוי צו וויסנ דעמ באַלאַנס פונ אַרבעטסקראַפט צווישנ די יידישע האָרעפּאַשנע מאַסנ. מיר מוזנ וויסנ ווי ווייט מעגלעכ גענוי, וואָס איז נאָכ בא אונדז געבליבנ פונ דער יידישער באַפעלקערונג אינ שטעטל. נאָכ וויכטיקער איז אויסצופאָרשנ, וועלכע טיפּנ שטעטלעכ מיר האָבנ איצט, וואָסערע אַרבעטסרעסורסנ זיי פאַרמאָגנ, וואָס טוט זיכ אַרומ זיי.

ס'איז זייער וויכטיק צו וויסנ, וואָס שטעלט מיט זיכ פאָר די יידישע יוגנט, אַלס הויפּט־קאַדרנ פאַר בירעבידזשאַנ, ביפּראַט די לערנ־יוגנט פונ די פאַבריק־זאַוואָדישע שולנ, אינדוסטריעלע טעכניקומס אונ אַנדערע מיטעלע אונ העכערע לערנ־אַנשטאַלטנ.

פאַר אונדז איז ביז גאָר וויכטיק צו האָבנ א געוויסנ דיסקאָנט פונ יידישע אַרבעטער צ. ב. אינ דער שטיינקוילנ־אינדוסטריע, אינ דער מעטאַלורגיע, איבערהויפּט אָבער בויער אונ אויכ אַנדערע פאַכנ, וועלכע מיר וועלנ אינ די נאָענטסטע יאָרנ מוזנ האָבנ אינ א גאַנצ גרויסער צאָל פאַר דער יידישער געגנט. די אַנטוויקלונג פונ דער מעטאַלורגיע, די פּראָבלעמ פונ כינגאַנ, וועלכע איינציקע טוער פונ בירעבידזשאַנ האָבנ געפּרוּווט פאַרנאַכלעסיקנ, ווי אנ אייניגע ערשט פאַר די ווייטערדיקע דוירעס, האָט זיכ אַרויסגעוויזנ פאַר זייער אַקטועל, שוינ אינ דער נאָענטער צוקונפט פונ דער סאָציאַליסטישער בויונג אינ דער יידישער אויטאָנאָמער געגנט. צוגלייכ מיט דער אַנטוויקלונג פונ דער אָרטיקער

דערנערונג־באזע מוזנ מיר אויכ האבנ אינ אויג בינגאנ, ועגבוייונג אאוו.

מיר דארפנ זיכ גרייטנ אינ די נאָענטסטע עטלעכע יאָר צו געבנ באַ א צענדליק טויזנט ייִדישע ארבעטער פארנ ווײַטנ מיזרעכ אונ מעגלעכ אז מער. דאָס פאָדערט פונ אונדז צו וויסנ פינקט־לעכ, ווו זיי געפינענ זיכ, וועלכע פראָפעסיעס אונ קוואליפיקאציעס זיי באזיצנ. מעגלעכ, אז מע וועט דארפנ א טייל איבערקוואליפיצירנ אאוו. מיר דארפנ האבנ די גאנצע צײַט די דינאמיק פונ די ייִדישע ארבעטער באַ אונדז אינ לאנד, קעדיי מיר זאָלנ קאָנענ אינ די געהעריקע אנ־שטאלטנ ארײַנטראָגנ אונדזערע פלענער אונ קאָנקרעטע ציפער, וואָס זאָלנ זײַנ באגרינדעט בעסער, איידער דער אמאָליקער קאָמערדישער „ייִדישער פינפיאָר".

די ייִדישע פרעסע, וואָס איז א גרויסער פאקטער אינ דער באַדינונג פונ די ייִדישע מאסנ, מוז אויכ שטעלנ פאר זיכ די פראגע פונ אקטיוונ אָנטייל אינ דעמ אויספאָרשנ די עקאָנאָמישע לאגע פונ די ייִדישע מאסנ. דאָס באציט זיכ סײַ צו די צענטראלע אונ סײַ צו יעדער אָרטיקער ייִדישער צײַטונג. ביפראט, אז זיי זײַנענ אינ דעמ לויט זייער ארבעט אליינ ניט שטארק פארינטערעסירט. די ציפערנ, מיט וועלכע מיר אָפּערירנ אינ דער פרע־סע, זײַנענ, ערשטנס, ניט קיינ שטארק באגרינדעטע, צווייטנס, ווערנ זיי דאָכ זייער גיכ פארעלטערט. די ייִדישע צײַטונגענ מוזנ זיכ באטייליקנ באַמ אָרגאניזירנ די אויספאָרשונג פונעמ עקאָנאָמישנ צושטאנד פונ די ייִדישע מאסנ. דאָס דארפ געטאָנ ווערנ דורכ די אנטשפרעכיקע וויסנ־שאפטלעכע אנשטאלטנ, דורכ די נאצמינדישע אָפּטיילנ באַ די רעפּוב־ליקאנישע ציקנ, דורכ די נאצמינד־טוער אינ די פאָלקאָמבילדנ, דורכ די פראָפפאריינענ, געזערד־אָרגאניזאציעס, די קוסטארישע אָרגאניזאציעס אאוו.

***

מע דארפ נייטיק אָרגאניזירנ א ספּעציעלע בעראטונג פונ די פארינטערעסירטע אנשטאלטנ, ווו מע זאָל גענוי באטראכטנ די פראגע, ווי פראקטיש צו פארווירקלעכנ די אָנגעמערקטע אויפגאבע.

באם נאציאנאליטעטנ-אינסטיטוט אינ מאסקווע ארבעט א ספעציעלע יידישע וויסנשאפטלעכע קאמיסיע. ליידער האט זי נאר באוויזנ פאנאנדערשיקנ א געוויסע צאל אנקעטעס צו די ארטיקע געזערד-ארגאניזאציעס אונ צו די בילדונג-אפטיילנ. א סאכ יידישע ארטיקע לערער האבנ זיכ גערנ אפגערופנ אונ גענומענ אפ זיכ קלייבנ די נייטיקע מאטעריאלנ; אבער דאס איז נאר א שוואכער אנהייב. אינ אוקראינע קלייבט זיכ דער נאצמינד פונ ווציק אויספארשנ 4 טיפישע שטעטלעכ, אבער דאס איז פאר אוקראינע אויכ צו ווייניק; אונדז איז ניט באוווסט, וועלכע פלענער זיינענ פאראנ אינ ווייסרוסלאנד אינ דער ריכטונג, נאר קיינ סיסטעמאטישע קענטיקע ארבעט איז דארט אויכ ניטא.

די באשטימונג פונ דער פארטיי אונ ראטנמאכט וועגנ שאפנ א יידישע אווטאנאמע געגנט האט אופגעהויבנ אונזער גאנצע ארבעט צווישנ די יידישע מאסנ אפ גאר א נייער הייכ. אפ דער הייכ דארפנ מיר אויכ אופהייבנ די וויסנשאפטלעכע ארבעט אינ די אנטשפרעכיקע יידישע אנשטאלטנ, וואס דארפנ זיכ א קער טאנ מיטנ פאנעם צו די באדערפענישנ פונ אויסבויענ די יידישע אווטאנאמע געגנט. ארויסגייענדיק פונ די הויכע פאדערונגענ פונעם צווייטנ פינפיאר אופצובויענ די אנקלאסעווע סאציאליסטישע געזעלשאפט.

Редактор Гольдберг. Техред. С. Абрам. Корректор Иткин.

Сдано в производство 22/VI—34 г.
Подписано к печати 10/VII—34 г.
Формат бумаги 82×110 1/32. 3 1/2 п. л. 34.000 зн. в п. л.
Тираж 5.000. Уп. Главлита В—83666.

Тип. изд-ва «Дер Эмес», Москва, Покровка, 9. Зак. № 552.